

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

27 oktober 2006

BELEIDSBRIEF

Binnenlands bestuur

Beleidsprioriteiten 2006-2007

ingediend door de heer Marino Keulen,
Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering

INHOUD

	Blz.
1. Inleiding.....	4
2. Begroting: Programma 53.1 “Lokale en Regionale Besturen”	5
2.1.1. Lokale financiën.....	5
2.1.2. Vorming mandatarissen en ambtenaren lokale besturen en provincies	5
2.1.3. Subsidiëring specifieke investeringen	5
2.1.4. Werking, ondersteuning, communicatie agentschap voor Binnenlands Bestuur.....	6
2.1.5. Verkiezingen.....	6
2.1.6. Uitvoering begroting 2006 programma 53.1 – oktober 2006.....	6
3. Prioriteiten voor het beleid in 2006-2007.....	7
3.1. Een nieuwe start voor het democratisch lokaal bestuur na de verkiezingen van 8 oktober 2006	7
3.1.1. De lokale verkiezingen voor het eerst georganiseerd door de Vlaamse overheid	7
3.1.2. Regelgeving in verband met verkiezingen	8
3.1.3. Eerste evaluatie.....	9
3.1.4. Met kennis van zaken aan de start: Introductie voor de nieuwe mandatarissen	10
3.1.5. Een competentieprofiel beschikbaar voor de Vlaamse burgemeesters en schepenen ...	11
3.2. Een moderne regelgeving voor de organisatie en werking van de lokale besturen en de provincies tot stand brengen	11
3.2.1. Het Gemeentedecreet en het Provinciedecreet verder in werking stellen.....	11
3.2.2. Het decreet van 6 juli 2001 op de intergemeentelijke samenwerking evalueren	13
3.2.3. Het OCMW-decreet uitvoeren en verder aanvullen.....	13
3.2.4. Het decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging uitvoeren	15
3.2.5. De uitvoering van het decreet op de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten verder zetten.....	15
3.3. Een goed financieel draagvlak creëren voor het lokaal bestuur.....	16
3.3.1. Goede afspraken inzake de lokale financiën	16
3.3.2. De invoering van eigentijdse en uniforme financiële beleidsinstrumenten in gemeenten, OCMW en provincies.....	17
3.4. De lokale fiscaliteit inzetten als instrument voor beleidssturing.....	18
3.4.1. Prioriteit van de lokale autonomie met ondersteuning van het agentschap	18
3.4.2. Met coaching en ondersteuning van het agentschap.....	18
3.4.3. Het fiscaal pact: verder zetten van het overleg.....	19
3.4.4. Onderzoek naar de invoering van een selectieve onroerende voorheffing	19
3.4.5. Verfijning van de fiscale procedure.....	19
3.5. Zorgen voor een sterk politiek en administratief management	20
3.5.1. Een waarderend statuut maken voor de lokale en provinciale mandataris	20

3.5.2. Ruimte voor autonomie en flexibiliteit bij het personeelsmanagement	20
3.5.3. Het personeelsmanagement aansturen in overleg met werkgevers en werknemers	21
3.6. Ontwikkelen van een beleid gericht op de bestuurskracht van kleinere gemeenten	22
3.6.1. Aandacht voor de Vlaamse randgemeenten en voor het correct gebruik van de bestuurstaal in Vlaanderen	22
3.7. Stroomlijning van regelgeving en procedures – planlastreductie	23
3.8. De administratie heroriënteren naar meer coaching en ondersteuning.....	24
3.8.1. De instrumenten voor communicatie en informatie verder uitbouwen	27
3.8.2. Vorming als pijler voor een kwaliteitsbeleid bij de lokale besturen	29
3.8.3. Individuele begeleiding	32
3.9. Van administratie Binnenlandse Aangelegenheden naar agentschap voor Binnenlands Bestuur	32
3.9.1. Oprichting van het agentschap voor Binnenlands Bestuur	32
3.9.2. De Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur omvormen tot een onafhankelijke strategische adviesraad.....	34
4. Moties en resoluties Vlaams Parlement.....	35
5. Samenvatting	37

1. INLEIDING

Het afgelopen werkjaar 2005-2006 stond volop in het teken van de hervorming van de basisregelgeving inzake de organisatie van de lokale besturen en de provincies en van de voorbereiding van de verkiezingen van 8 oktober 2006.

Sinds het aantreden van de huidige Vlaamse Regering werd bijzonder veel werk gepresteerd. Twee jaar na de opstart van deze legislatuur beschikt Vlaanderen over een eigen Gemeentedecreet, een Provinciedecreet en een gedeeltelijke hervorming van de organieke wet op de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Ook de kieswetgeving werd bijgestuurd.

De Vlaamse gemeenten en provincies hebben thans een moderne regelgeving voor hun bestuur. Zij bevat voor de lokale overheid alle kansen om zelf invulling te geven aan de gewenste organisatie, rekening houdend met de noden en de situatie ter plaatse, conform de filosofie van het Vlaams regeerakkoord. Er is ruimte voor maatwerk in de vorm van mogelijkheden tot delegatie, structurering van de organisatie of samenwerking met het OCMW, rekening houdend met de grootte van de gemeente of met de lokale politieke of ambtelijke cultuur. Een vernieuwd model van organisatorisch en financieel management werd uitgetekend en er komen meer mogelijkheden tot verzelfstandiging, onder controle van de gemeenteraad. Ruime vormen voor participatie scheppen ruimte voor gemeenten om de burger dichter bij het beleid te betrekken.

Intussen is ook geïnvesteerd in vorming. Zo hebben mijn kabinet en administratie in een samenwerkingsverband met de Vlaamse universiteiten, de VVSG en de VVP op verschillende plaatsen in Vlaanderen toelichting gegeven over de verschillende vernieuwingen in deze decreten. Ook het Vormingscentrum voor Lokale Besturen dat binnen het agentschap voor Binnenlands Bestuur functioneert, heeft actualiteitsvorming ondersteund rond het van kracht worden van het Gemeentedecreet.

Met de goedkeuring van deze decreten staat de toepassing vanzelfsprekend nog niet op de sporen. De Vlaamse Regering neemt een reeks uitvoeringsbesluiten. Dit is een belangrijke opdracht voor de eerstvolgende maanden.

De hervormingen treden gefaseerd in werking. De aanpassingen zijn te omvangrijk om in één keer door te voeren. Het voorbije werkjaar hebben reeds verschillende bepalingen uitvoering gekregen. De meeste artikels treden in werking bij de installatie van de nieuwe raden en uitvoerende colleges na de verkiezingen van 8 oktober 2006.

Deze verkiezingen werden voor het eerst georganiseerd door de Vlaamse overheid. Er werden grote inspanningen geleverd om ze toegankelijk en publieksvriendelijk te doen verlopen. Daarbij hebben wij in sterke mate gebruik gemaakt van de mogelijkheden van de moderne technologie. Dat gebeurde in samenwerking met het consortium EDS-Telindus, de informaticadienstverlener van de Vlaamse overheid. De kandidatenlijsten werden drie weken voor de verkiezingen bekend gemaakt via de verkiezingswebstek van het agentschap voor Binnenlands Bestuur. Na het stemmen zelf werden alle uitslagen onmiddellijk gepubliceerd.

Formulieren ondergingen een grondige herwerking en werden ter beschikking gesteld via de webstek. Meer in het algemeen heeft het agentschap voor Binnenlands Bestuur zeer veel aandacht besteed aan communicatie, zowel via de webstek als via de daartoe opgezette elektronische nieuwsbrief.

Het komende werkjaar zal voornamelijk in het teken staan van het aantreden van de nieuwe raden en colleges. Veel aandacht gaat daarbij naar het introductieprogramma voor de nieuw gekozen mandatarissen dat het agentschap voor Binnenlands Bestuur aanbiedt in samenwerking met de verenigingen van de lokale besturen en de lokale topambtenaren. Ook in dat programma komen de vernieuwingen van het Gemeentedecreet en de wijzigingen aan de OCMW-wet aan bod.

Tot slot werd voor het zomerreces het voorbereidend onderzoek naar mogelijke planlastreductie afgerond. Op basis van de conclusies heeft de Vlaamse Regering beslist om op korte termijn werk te maken van een graduele vermindering van de planlasten.

2. BEGROTING: PROGRAMMA 53.1 “LOKALE EN REGIONALE BESTUREN”

Het programma 53.1 “Lokale en Regionale Besturen” bevat een totaal bedrag van 1.852.533.000 euro aan beleidskredieten. Het bestaat uit 5 belangrijke uitgavenpakketten:

- lokale financiën: dotaties aan de fondsen
- vorming mandatarissen en ambtenaren lokale besturen en provincies
- subsidiëring specifieke investeringen
- werkingskosten, ondersteuning agentschap voor Binnenlands Bestuur
- uitgaven in verband met de organisatie van de gemeente- en provincieraadsverkiezingen

Met deze middelen draagt de Vlaamse overheid bij tot het bestuurlijk functioneren van de gemeenten, OCMW, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en provincies.

2.1.1. Lokale financiën

Het belangrijkste krediet is ongetwijfeld het Vlaams Gemeentefonds met 1.766.500.000 euro (basisallocatie 43.06). Het Gemeentefonds groeit daarmee in 2007 met 59.737.000 euro of 3,5 % tegenover vorig jaar. Deze groei blijft ook de volgende jaren behouden. Het Provinciefonds, basisallocatie 43.09, groeit eveneens met 3,5% en bedraagt in 2007 80.535.000 euro.

Lokale Financiën 2003-2006

	2003	2004	2005	2006	2007
Vlaams Gemeentefonds	1.542.979.000	1.593.281.000	1.649.046.000	1.706.763.000	1.766.500.000
Vlaams Stedenfonds	102.798.000	103.807.000	107.465.000	111.251.000	115.170.000
Vlaams Provinciefonds	74.072.000	75.072.000	75.898.000	77.811.000	80.535.000

2.1.2. Vorming mandatarissen en ambtenaren lokale besturen en provincies

Een tweede uitgavenpakket is bestemd ter ondersteuning van vormingsinitiatieven voor mandatarissen en ambtenaren. De kredieten worden ingezet via het vormingscentrum voor lokale besturen, dat functioneert binnen het agentschap voor Binnenlands Bestuur:

Het vormingscentrum voor lokale besturen heeft een driedubbele doelstelling:

- de vormingsinitiatieven voor de lokale besturen, waaraan het agentschap voor Binnenlands Bestuur financiële ondersteuning biedt, samenbrengen
- de kwaliteit van het vormingsaanbod bewaken en dit in overleg met de doelgroep
- kwaliteitsvolle vormingsinitiatieven ondersteunen en promoten bij de doelgroep

In de begroting worden hiervoor twee kredieten voorzien:

- subsidies voor managementopleidingen voor mandatarissen en topambtenaren (basisallocatie 33.02): 384.000 euro
- subsidies voor ambtenarenvorming via de provinciale bestuursscholen en vormingsinstellingen (basisallocatie 43.03): 372.000 euro

2.1.3. Subsidiëring specifieke investeringen

5.330.000 euro is bestemd voor de subsidiëring van specifieke investeringen namelijk voor:

- het bouwen van openbare crematoria, eerste investering (basisallocatie 51.03): 1.088.000 euro
- werken aan het niet-beschermd patrimonium van de erkende erediensten (basisallocatie 63.02): 3.818.000 euro

- werken aan ontmoetingscentra voor verenigingen van vrijzinnigen (basisallocatie 63.09): 424.000 euro

2.1.4. Werking, ondersteuning, communicatie agentschap voor Binnenlands Bestuur

De begroting van het programma 53.1 bevat een aantal kredieten die verband houden met de werking van het agentschap voor Binnenlands Bestuur onder andere werkingsuitgaven voor publicaties, organisatie van studiedagen, juridische ondersteuning bij procedures, studieopdrachten en de ondersteuning van het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen.

- werkingskosten administratie met inbegrip van buitenlandse contacten (basisallocatie 12.01): 358.000 euro
- uitgaven voor communicatie, sensibilisering en communicatie met de lokale besturen en provincies (basisallocatie 12.03): 85.000 euro
- studiekosten (basisallocatie 12.20): 168.000 euro
- subsidies participaties initiatieven Binnenlands Bestuur (basisallocatie 33.01): 74.000 euro
- subsidie aan het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen (basisallocatie 33.50): 225.000 euro

2.1.5. Verkiezingen

Tot slot bevat de begroting 2007 twee kredieten die verband houden met de organisatie van de gemeente- en provincieraadsverkiezingen:

Enerzijds een krediet van 1.441.000 euro voor de organisatie van gemeente- en provincieraadsverkiezingen. Bij een eventuele vernietiging van kiesresultaten zal overgegaan moeten worden tot een herstemming van de betrokken gemeente- of provincieraden (basisallocatie 12.04).

Anderzijds wordt een krediet ingeschreven van 132.000 euro voor de werkingskosten en vergoedingen van de leden van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen en de Commissie voor tuchtsancties van de lokale besturen (basisallocatie 12.06).

2.1.6. Uitvoering begroting 2006 programma 53.1 – oktober 2006

(op duizend euro)

2006	Krediet	Totaal vastlegging 2006	Totaal ordonancering 2006
NGK	8.324	7.363	6.502
GVK	1.790.143	1.788.832	
GOK	1.815.079		1.812.438
VRK			
MACHT			

3. PRIORITEITEN VOOR HET BELEID IN 2006-2007

3.1. Een nieuwe start voor het democratisch lokaal bestuur na de verkiezingen van 8 oktober 2006

3.1.1. De lokale verkiezingen voor het eerst georganiseerd door de Vlaamse overheid

Met de verkiezingen van 8 oktober 2006 beschikken de gemeenten en provincies over nieuw verkozen raden.

Verkiezingen zijn de hoeksteen van de democratie. Zij leggen de basis voor een legitiem bestuur gedurende de volgende zes jaren. Maar bij lokale verkiezingen is de burger nog het nauwst betrokken. Het lokaal bestuur gaat over de eigen leefomgeving, de eigen buurt. De lokale verkozenen staan het dichtst bij de mensen.

Op 8 oktober hebben de Vlamingen in de 308 Vlaamse gemeenten en de 5 provincies rechtstreeks 8.088 mandatarissen verkozen, waarvan 7.350 gemeenteraadsleden. Dat zijn er 74 meer dan in 2000. Het aantal leden van de Antwerpse districtsraden verhoogde met 2 tot 211. In de Vlaamse Randgemeenten en Voeren werden ook 29 schepenen, 65 OCMW-raadsleden en 22 leden van het Vast Bureau rechtstreeks verkozen. Dat is hetzelfde aantal als in 2000. Ook het aantal te verkiezen provincieraadsleden bleef ongewijzigd op 411.

Voor mijzelf en voor het agentschap voor Binnenlands Bestuur waren de verkiezingen van 8 oktober een echte uitdaging. De Vlaamse overheid heeft voor het eerst zelf verkiezingen georganiseerd. Er werden grote inspanningen geleverd om die verkiezingen toegankelijk en publieksvriendelijk te organiseren.

De verkiezingsorganisatie werd in sterke mate ondersteund door de informaticatechnologie, zowel in de gemeenten waar per computer is gestemd, als waar het stemmen gebeurde met potlood en papier. Voor het geheel van die toepassingen hebben wij samengewerkt met het consortium EDS-Telindus, de informaticadienstverlener van de Vlaamse overheid.

De kandidaten werden in een centraal gegevensbestand ingevoerd, dat gekoppeld werd aan het Rijksregister om zo de controle inzake de verkiesbaarheidvoorwaarden te vereenvoudigen. Die centrale databank maakte het ook mogelijk om de kandidatenlijsten op 19 september, drie weken voor de verkiezingen, aan het publiek bekend te maken via de verkiezingswebstek van het agentschap voor Binnenlands Bestuur.

Na het stemmen zelf werden alle uitslagen onmiddellijk digitaal doorgestuurd naar de centrale server van het agentschap te Brussel, wat een snelle bekendmaking mogelijk maakte, zowel van de zetelverdeling als van de verkozenen en de opvolgers, met hun voorkeurstemmen. Dank zij deze technologische vernieuwingen beschikken wij voor het eerst over een databank van de mandatarissen, raadpleegbaar voor elke burger. Zoals bepaald in het Gemeentedecreet en het Provinciedecreet moeten de gemeenten en provincies eventuele wijzigingen in de loop van de legislatuur doorgeven, zodat het bestand actueel blijft.

Om de lokale organisatoren van de verkiezingen te ondersteunen heeft het agentschap voor Binnenlands Bestuur provinciale informatiedagen ingericht en in de weken voor de verkiezingen en op 8 oktober stonden de kantonverantwoordelijken van de provinciale afdelingen van het agentschap ter beschikking van de hoofdbureaus.

Bij verkiezingen horen ook een hele reeks formulieren: volmachten, attesten, aanstellingsdocumenten, voordrachtsakten, ontvangstbewijzen, processen-verbaal met uitslagen en wat al meer. In samenwerking met de kenniscel Reguleringsmanagement en de cel Taaladvies werden deze documenten grondig herwerkt om ze voor de gebruiker eenvoudiger en doorzichtiger te maken. Voor de lay-out werd een grafisch bureau onder de arm genomen. Alle formulieren werden ter beschikking gesteld via de webstek van het agentschap voor Binnenlands Bestuur.

Het agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft bijzonder veel aandacht besteed aan de communicatie. De webstek www.vlaanderenkiest.be is uitgegroeid tot hét informatiekanaal voor al wat reilt en zeilt rond de verkiezingen. Hij bevat de volledige regelgeving, alle te gebruiken formulieren, veel gestelde vragen en antwoorden, de kandidaten en de verkiezingsresultaten. Via een elektronische nieuwsbrief “Binnenl@nd Verkiezingen” ontvingen de belangstellenden telkens snel alle actuele informatie. Zo kon iedereen alle ontwikkelingen op de voet volgen.

3.1.2. Regelgeving in verband met verkiezingen

Ook de regelgeving werd bijgestuurd. Ik herhaal nog kort de belangrijkste wijzigingen:

Voor de kiezer

- Het uitzicht van het stembiljet en van de computerschermen voor het geautomatiseerd stemmen werd aangepast. Elke kandidaat kreeg een volgnummer op de lijst. Dat maakte het voor de kiezer gemakkelijker om de kandidaat van zijn keuze terug te vinden. Bij manuele stemming stond het stemvak (bolletje) tussen het volgnummer en de naam van de kandidaten. Bij de elektronische stemming kon de kiezer met de lichtpen het vak met de naam van de kandidaat aanwijzen en verkleurde dit vak.
- De stembureaus bleven een uur langer open: tot 14 uur in gemeenten waar men op papier stemt, tot 16 uur in de gemeenten waar het stemmen met de computer gebeurde.
- De mogelijkheden om te stemmen bij volmacht werden vereenvoudigd: men kon een volmacht geven aan gelijk welke kiezer. Het volmachtformulier kon eenvoudig van de webstek afgedownload worden.

Voor de kandidaten

- Op de kandidatenlijsten werd de pariteit tussen het aantal vrouwen en mannen verplicht. De eerste drie kandidaten op de lijst mochten niet van hetzelfde geslacht zijn.
- De uitgebrachte lijststemmen telden slechts voor één derde mee voor het toewijzen van de verkozenen.
- De naam van een lijst kon tot 18 karakters bevatten. Op deze wijze werd rekening gehouden met de realiteit van de kartelvorming.

Voor de leden van de kiesbureaus

- De voorzitters van de hoofdbureaus konden de stembiljetten al aan de voorzitters van de stemafdelingen bezorgen op vrijdag of zaterdag voor de verkiezingsdag. Vroeger kon dit alleen op zaterdag.
- Het presentiegeld dat de leden van de bureaus ontvangen, werd verhoogd tot 15 euro bij manuele stemming en tot 22,5 euro bij geautomatiseerde stemming.
- De voorzitters van de hoofdbureaus hebben de verkiezingsresultaten digitaal doorgestuurd. Dat maakte het mogelijk om de resultaten snel ter beschikking te stellen aan het publiek en de media. Voor het eerst werden ook de voorkeurstemmen gegeven.

Controle op het goede verloop van de verkiezingen

- De controle op de gebruikte informaticaprocessen bij de verkiezingen werd uitgevoerd door het college van deskundigen van het Vlaams Parlement.
- De bezwaren in verband met de verkiezingen worden behandeld door een Raad voor Verkiezingsbetwistingen, die de Vlaamse Regering per provincie heeft opgericht. De Raad is een administratief rechtscollege.

3.1.3. Eerste evaluatie

Hierna volgen een aantal cijfergegevens, die u een beter inzicht geven in het verkiezingsproject.

Kiezers

- totaal aantal kiezers in Vlaanderen: 4.648.649
- aantal Belgische kiezers: 4.614.584
- aantal niet-Belgische kiezers uit de Europese Unie: 28.713
- aantal niet-Belgische kiezers van buiten de Europese Unie: 5.352
- aantal mannelijke kiezers: 2.261.791
- aantal vrouwelijke kiezers: 2.386.858

- aantal kiezers, die op 8 oktober hun stem hebben uitgebracht: 4.385.670 (94,04%)
- aantal geldige stemmers: 4.215.716 (96,12%)
- aantal blanco/ongeldige stemmers: 169.954 (3,88%)

Kandidaten

- 35.722 kandidaten
- 1854 lijsten

Mandaten

- gemeenteraadsleden: 7350
- schepenen: 1578, waarvan 29 rechtstreeks te verkiezen in Vlaamse randgemeenten rond Brussel en Voeren
- districtsraadsleden: 211
- districtscollegeleden: 42
- OCMW-raadsleden: 3066, waarvan 65 rechtstreeks te verkiezen in Vlaamse randgemeenten rond Brussel en Voeren
- Provincieraadsleden: 411

Verkozenen gemeenteraden

- 4.894 mannen (67%) en 2.456 vrouwen (33%)
- leeftijdscategorieën

< 26 jaar	344 gekozenen	5%
< 36 jaar	1.037 gekozenen	14%
< 46 jaar	1.839 gekozenen	25%
< 56 jaar	2.216 gekozenen	30%
< 66 jaar	1.478 gekozenen	20%
< 76 jaar	422 gekozenen	6%
meer dan 76 jaar	14 gekozenen	0%

Organisatie

- aantal herwerkte formulieren: 197
- hulplijn voor de gebruikers:
 - beschikbaar vanaf 9 september
 - zowel voor technische als inhoudelijke problemen
 - voorheen hulplijn via verkiezingssecretariaat
 - in het verkiezingsweekend ook hulplijn voor hardware

3.1.4. Met kennis van zaken aan de start: Introductie voor de nieuwe mandatarissen

Het aantreden van de nieuwe gemeenteraden en uitvoerende colleges is een uitgelezen moment om te investeren in vorming over de werking van het lokaal bestuur. Goed geïnformeerde raadsleden kunnen in belangrijke mate bijdragen tot de kwaliteitsverbetering van het lokaal bestuur.

De Vlaamse Regering wil bijzondere aandacht besteden aan de permanente vorming van lokale mandatarissen.

Op mijn verzoek heeft het agentschap voor Binnenlands Bestuur een samenwerkingsverband opgezet met de verenigingen van de lokale besturen en de lokale topambtenaren om een introductiepakket voor de nieuw gekozen mandatarissen uit te werken. De partners in het samenwerkingsverband zijn: het agentschap voor Binnenlands Bestuur van de Vlaamse overheid, de Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten, de Vlaamse Federatie voor Gemeentesecretarissen, de Vereniging van Vlaamse OCMW-secretarissen, de Vlaamse Lokale Ontvangers en de Vlaamse Gewestelijke ontvangers.

Via de dit samenwerkingsverband organiseren wij op 20 plaatsen in Vlaanderen telkens drie informatieavonden voor de gekozen mandatarissen. Op deze 60 vormingsavonden worden alle gemeenteraadsleden uitgenodigd die op 8 oktober verkozen werden. Die vormingsavonden gaan van start half november 2006.

Het project richt zich tot al wie een lokaal mandaat opneemt. Het niveau van de vorming is in eerste instantie gericht op degenen die nog geen lokaal mandaat hebben opgenomen. Het gaat bijgevolg om een introductie in de werking en de organisatie van het lokaal bestuur. Maar ook meer ervaren mandatarissen kunnen bij wijze van opfrissing eveneens deelnemen aan het introductiepakket en vanuit hun praktijkervaring eventueel ook bijdragen tot het beantwoorden van vragen. Voor de materiële organisatie van dit vormingsinitiatief werkt het agentschap voor Binnenlands Bestuur samen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. Op elke avond is een vertegenwoordiger aanwezig van het agentschap voor Binnenlands Bestuur en van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. De partners aan het initiatief zorgen ervoor dat telkens deskundige sprekers aanwezig zijn.

Op hoofdlijnen ziet het programma er als volgt uit:

Avond 1: Gemeenteraadslid 2007-2012: focus op visie en engagement naar bestuur én burger.

- de plaats en kerntaken van de gemeente en een aantal belangrijke werkpunten voor het lokaal beleid
- situering van het lokaal bestuur in de bestuurlijke binnenlandse organisatie
- rol als brugfunctie tussen bestuur en burger, mogelijkheden die de raad kan hanteren om de participatie van de burger aan het beleid te stimuleren
- samenleven en besturen in diversiteit

Avond 2: Actief als gemeenteraad(slid):

- taak- en functieomschrijving, rol, rechten en plichten, integriteit
- hoe werkt een gemeente(raad) in de praktijk
- nieuwigheden in het Gemeentedecreet

Avond 3: Beleidsplanning en financiën:

- werkingsmiddelen en mogelijkheden tot (financieel) management (begroting, rekening, budgetbeheer en controle,...)
- beleidsplanning
- nieuwigheden in het Gemeentedecreet

De bedoeling van het introductiepakket is de aantredende mandatarissen bij de start van de nieuwe legislatuur wegwijs te maken in de verschillende bestuurlijke aspecten die samen hangen met hun

nieuwe functie. Het introductiepakket geeft een overzicht van alle aspecten waar de mandataris mee te maken zal krijgen bij de uitoefening van zijn mandaat. Het pakket wil een overzicht bieden, met daaraan gekoppeld allerhande verwijzingen, waar men terecht kan voor meer gedetailleerde informatie. Alle deelnemers aan de introductiesessies ontvangen naast de informatie van de avonden zelf ook een startersboek over de werking van het lokaal bestuur. Dit boek is samengesteld door de partners aan het initiatief.

Voor de OCMW-raadsleden die aantreden na hun installatie begin 2007, starten wij een gelijksoortige introductie in februari 2007. Verder worden in de loop van 2007 ook infosessies voorzien voor uitvoerende mandatarissen, mandatarissen uit de Vlaamse Randgemeenten en lokale bestuurders in gemeentelijke samenwerkingsverbanden.

In de infosessies wordt de aandacht van de gemeente- en OCMW-raadsleden gevestigd op diversiteit in hun stad/gemeente. Er wordt gewezen op de diversiteit die er bestaat binnen de gemeente, op de verschillende wijzen waarop die diversiteit tot uiting komt en op instrumenten die men als bestuur kan inzetten om met die diversiteit om te gaan.

Vermits in het Vlaams regeerakkoord overeengekomen werd dat de Vlaamse Rand en de faciliteitengemeenten meer aandacht verdienen, zal extra aandacht gaan naar de infosessies voor mandatarissen uit de Vlaamse Randgemeenten. Op die wijze worden o.a. de faciliteitengemeenten gestimuleerd om zich in te schrijven in het beleid van de Vlaamse Gemeenschap en om alle Vlaamse decreten op een volwaardige wijze toe te passen.

3.1.5. Een competentieprofiel beschikbaar voor de Vlaamse burgemeesters en schepenen

In de aanloop naar de verkiezingen heb ik via de webstek van het agentschap voor Binnenlands Bestuur ook een competentieprofiel voor burgemeesters en schepenen ter beschikking gesteld als ondersteuning voor een degelijk bestuur bij de samenstelling van de uitvoerende colleges.

Dit competentieprofiel is het resultaat van het werk van de Hay Group, die daarvoor in samenwerking met de Vereniging van Vlaamse Steden en gemeenten een reeks uitvoerende mandatarissen heeft bevroegd. Het competentieprofiel geeft een antwoord op volgende vragen: wat zijn voor onze Vlaamse steden en gemeenten goede politieke bestuurders, waaraan herkent men ze, wat zijn voorbeelden van effectief gedrag.

Ik verhoop dat dit competentieprofiel, naast de meer specifieke inhoudelijke aspecten die bij de vormingsinitiatieven aansluiten, zal bijdragen tot een kwaliteitsvolle samenstelling van de colleges en zo tot een goed lokaal bestuur.

3.2. Een moderne regelgeving voor de organisatie en werking van de lokale besturen en de provincies tot stand brengen

3.2.1. Het Gemeentedecreet en het Provinciedecreet verder in werking stellen

Sedert het aantreden van de Vlaamse Regering is stelselmatig werk gemaakt van de opmaak van de basisdecreten inzake de organisatie van het lokaal bestuur. Gemeenten en provincies beschikken hiermee over een moderne regelgeving voor hun bestuurlijke organisatie. In functie van een ordentelijke installatie van de raden en de uitvoerende colleges werden voor het reces nog een aantal verfijningen aangebracht.

Bij de goedkeuring van het Gemeentedecreet en het Provinciedecreet besliste het Vlaams Parlement dat de decreten gefaseerd in werking treden. Dit laat toe de belangrijke veranderingen die de decreten met zich meebrengen één voor één in te voeren en zo voldoende tijd te voorzien voor de inwerkingtreding ervan.

De gefaseerde invoering van het Gemeente- en Provinciedecreet ziet eruit als volgt.

Gemeentedecreet (artikel 313)

Een aantal elementen uit het Gemeentedecreet zijn reeds in voege:

- de overgangsregels voor administratief en geldelijk statuut van de plaatselijke ontvanger, met de mogelijkheid het mandaatstelsel toe te passen, zijn in werking getreden vanaf 31 augustus 2005

Op 1 januari 2006 zijn volgende bepalingen in werking getreden:

- een aantal algemene bepalingen en de vaststelling van het aantal raadsleden
- het merendeel van de bepalingen over het personeel
- de bepalingen over de berekening van termijnen, domeinrecht, gemeentewegen, optreden in rechte
- de bepalingen over het bestuurlijk toezicht
- de schrijfwijze van de gemeentenamen

Veruit de meeste bepalingen moeten logischerwijze in werking treden op 1 januari 2007, samen met de installatie van de gemeenteraden na de verkiezingen van 8 oktober. Het gaat om het geheel van de politieke organisatie, de werking en bevoegdheden van burgemeester, gemeenteraad en college van burgemeester en schepenen, de rechtspositie, tucht en aansprakelijkheid van mandatarissen, de gemeentelijke verzelfstandiging.

Een beperkt aantal artikelen moest noodzakelijkerwijze wat vroeger in werking treden in functie van de verkiezingen zelf. Daartoe nam de Vlaamse Regering op 1 september een uitvoeringsbesluit. Het gaat om bepalingen inzake de bijeenroeping van de raad, de installatievergadering zelf met de procedure voor voordracht en de verkiezing van de voorzitter van de raad, de voordracht en benoeming van de burgemeester, de voordracht en verkiezing van de schepenen, het afstand doen van het mandaat, de geschillen inzake afstand of verval van mandaat, de onverenigbaarheden, de fractievorming in de raad.

De bepalingen over de registratie van de financiële beheers- en beleidscyclus en de externe audit bevatten een ingrijpende hervorming, die pas op een later ogenblik in werking kunnen treden. Dit betreft een complexe aangelegenheid die een langere voorbereiding vraagt; deze zal gebeuren in samenspraak met de besturen zelf. De Vlaamse Regering zal die datum van inwerkingtreding vaststellen na overleg met de vertegenwoordigers van de gemeenten, de secretarissen en de lokale ontvangers over het te nemen uitvoeringsbesluit.

Provinciedecreet (artikel 268)

Het tijdpad voor de inwerkingtreding van het Provinciedecreet loopt parallel met het tijdsperspectief, uitgetekend voor het Gemeentedecreet. Maar natuurlijk wordt wel rekening gehouden met het feit dat de installatievergadering van de provincieraden reeds plaats heeft op 1 december 2006.

Volgende bepalingen van het Provinciedecreet zijn reeds van toepassing vanaf 29 december 2005 (bekendmaking van het Provinciedecreet in het Belgisch Staatsblad):

- het verbod voor de provinciegouverneur om een financieel voordeel te halen uit een eventuele deelname aan raden van bestuur of vergaderingen van private vennootschappen of openbare instellingen
- de overgangsregels voor het administratief en geldelijk statuut van de provincieontvanger, met de mogelijkheid het mandaatstelsel toe te passen vanaf die datum

Op 1 januari 2006 zijn de volgende bepalingen in werking getreden:

- een aantal algemene bepalingen en de vaststelling van het aantal raadsleden
- het merendeel van de bepalingen over het personeel
- de bepalingen over de berekening van termijnen, domeinrecht, provinciewegen, optreden in rechte
- de bepalingen over het bestuurlijk toezicht
- de schrijfwijze van de provincienamen

Veruit de meeste bepalingen moeten in werking treden op 1 december 2006, samen met de vernieuwing van de provincieraden. Het gaat om het geheel van de politieke organisatie, de werking en bevoegdheden van de gouverneur, provincieraad en deputatie, de rechtspositie, tucht en aansprakelijkheid van mandatarissen, de provinciale verzelfstandiging.

Naar analogie met het Gemeentedecreet moesten een beperkt aantal artikelen noodzakelijkerwijze wat vroeger in werking treden in functie van de verkiezingen zelf:

- de bijeenroeping van de raad, de installatievergadering zelf met de procedure voor voordracht en de verkiezing van de voorzitter van de raad
- de voordracht en verkiezing van de gedeputeerden
- het afstand doen van het mandaat
- de geschillen inzake afstand of verval van mandaat
- de onverenigbaarheden
- de fractievorming in de raad

Net zoals voor het Gemeentedecreet zullen de bepalingen over de planning, de financiële beheers- en beleidscyclus en de externe audit pas later in werking treden, na overleg met de vertegenwoordigers van de provincies, de provinciegriffiers en provincieontvangers.

3.2.2. Het decreet van 6 juli 2001 op de intergemeentelijke samenwerking evalueren

Zoals aangekondigd in mijn beleidsnota, neem ik mij voor om een evaluatie door te voeren van het decreet van 6 juli 2001 op de intergemeentelijke samenwerking. Die evaluatie gebeurt logischerwijze nadat de werkzaamheden rond het Gemeentedecreet en het Provinciedecreet afgerond zijn.

Ter voorbereiding daarvan heeft mijn agentschap voor Binnenlands Bestuur reeds in 2005 een uitgebreide rondvraag bij de betrokken actoren georganiseerd. De resultaten worden onderzocht en getoetst aan de logica die in het Gemeente- en Provinciedecreet werd gehanteerd en aan de evoluerende rechtspraak van het Europees Hof. Ik hoop op korte termijn een aantal voorstellen voor te kunnen leggen aan de Commissie van het Vlaams Parlement. Het ligt in mijn bedoeling om in de mate van het mogelijke aan de wensen van de lokale besturen tegemoet te komen en de flexibiliteit van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden te versterken zonder evenwel de nauwe band tussen de gemeenten en de samenwerkingsverbanden waaraan zij deelnemen in het gedrang te brengen.

3.2.3. Het OCMW-decreet uitvoeren en verder aanvullen

Bij decreet van 7 juli 2006 werden een aantal beperkte wijzigingen aangebracht aan de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. In het licht van de vernieuwing van de gemeenteraden en de erop aansluitende verkiezing van de OCMW-raden, werden een aantal bepalingen van de organieke wet afgestemd op het Gemeentedecreet. Er werd van meetaf aan duidelijk aangegeven dat er na de verkiezingen een verdere aanpassing van de OCMW-wet zou volgen.

De Vlaamse Regering heeft er inderdaad duidelijk voor gekozen om de principes en de uitgangspunten die aan de grondslag liggen van het Gemeentedecreet zoveel als mogelijk ook van toepassing te maken op de OCMW en zo de werking van de beide lokale besturen op elkaar af te stemmen.

Rekening houdend met de verkiezingsdatum, koos de Vlaamse Regering ervoor om in de eerste fase slechts minimale wijzigingen aan te brengen aan de organieke wet op het maatschappelijk welzijn. Het ging in die fase vooral om de organisatie en de werking van de raad en het vast bureau. De wijzigingen inzake personeel, financiën en toezicht, bleven tot een minimum beperkt.

In een tweede fase, waarvan de voorbereiding reeds werd aangevat, worden alleszins die materies onder de loep genomen. Het is de bedoeling dat tweede decreet aan het Vlaams Parlement voor te leggen in de loop van 2007.

Tussen de gemeenten en de OCMW is er een grote samenhang. Voor de burger vormen de gemeentelijke en OCMW-diensten één geheel. De raad voor maatschappelijk welzijn wordt verkozen door de gemeenteraad. De organisatie en de werking van beide lokale besturen is gelijklopend.

Het ligt daarom voor de hand om ook de organisatie van gemeente en OCMW maximaal op elkaar af te stemmen en hun onderlinge samenwerking te versterken. Het is niet goed dat de burgers en de lokale bestuurders zelf met verschillende regelgevingen geconfronteerd worden naargelang de lokale overheid waar zij zich aanbieden. Gelijke regels en procedures dragen bij tot een vereenvoudiging van het bestuur. Zij zijn het meest doorzichtig voor de burger, maar ook voor de raadsleden en ambtenaren op de verschillende bestuursniveaus. Een duidelijke en herkenbare regelgeving bevordert de betrokkenheid van en de informatieverstrekking aan de burger en aan de democratisch verkozen raadsleden. Ook dit levert voordelen op, op het vlak van personeel en organisatie, nodig voor het verstrekken van deze informatie.

Belangrijke beleidsmaatregelen werden reeds genomen: de OCMW-voorzitter kan, na zijn verkiezing door de raad, volwaardig lid worden van het college van burgemeester en schepenen. Vanaf 2013 wordt dat een verplichting, maar de Vlaamse Regering verhoopt dat vanuit de meeste gemeenten al vanaf de vernieuwing van de gemeenteraden in 2007 van deze mogelijkheid tot beleidsafstemming gebruik zullen maken. De aanwezigheid van de OCMW-voorzitter in het college bevordert immers zonder twijfel de coördinatie van het beleid tussen beide lokale besturen en zorgt minstens voor een stroomlijning van de politieke besluitvorming.

Ook op het administratief-organisatorische vlak bevat het Gemeentedecreet reeds duidelijke kansen voor een verhoogde samenwerking tussen het OCMW en de gemeente, zoals de mogelijkheid om ondersteunende diensten gemeenschappelijk te organiseren. Het gaat dan meer bepaald om bijvoorbeeld personeelsmanagement, financiën, logistiek of het gemeenschappelijk gebruik van infrastructuur. Deze samenwerking kan gebeuren op basis van afspraken, te maken in het kader van een beheersovereenkomst tussen beide besturen.

Het wordt binnen een dergelijke beheersovereenkomst ook mogelijk voor de besturen die dat wensen, om te werken met gemeenschappelijke personeelsleden voor gemeente en OCMW, waaronder ook de topambtenaren. Vooral in kleinere besturen kan dit leiden tot een grote efficiëntiewinst en kostenbeheersing. De inzet van dit personeel kan erdoor beter afgestemd worden op de noden van het ogenblik, eerder dan op de verdeling van uren tussen beide besturen waarvoor het personeelslid werkt.

Zoals reeds gesteld, zullen de regels inzake personeel en de financiële organisatie van het OCMW verder worden afgestemd op deze van de gemeente. Daarnaast zullen de vormen van verzelfstandiging worden geëvalueerd.

3.2.4. Het decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging uitvoeren

Met het decreet van 16 januari 2004 werd een Vlaamse regelgeving op de begraafplaatsen en de lijkbezorging ingesteld. Met een aantal uitvoeringsbesluiten werden de bepalingen van dit decreet in de praktijk gebracht. Zo heeft de Vlaamse Regering op 14 mei 2004 een uitvoeringsbesluit genomen over de inrichting en het beheer van de begraafplaatsen. Op 24 februari 2006 nam de Vlaamse Regering een besluit tot vaststelling van de lijkbezorging, de asbestemming en de rituelen van de levensbeschouwing voor de uitvaartplechtigheid, die kunnen worden opgenomen in de schriftelijke kennisgeving van de laatste wilsbeschikking, die aan de ambtenaar van de burgerlijke stand kan overgemaakt worden. Op 2 december 2005 werd het besluit van 14 mei 2004 reeds gewijzigd. Naar aanleiding van de toepassing van de wetgeving bleek dat er zich een aantal praktische moeilijkheden voordeden, vooral met betrekking tot het verbod op de opgraving van een lichaam tijdens een periode van 10 jaar. Dit automatische verbod werd door het besluit opgeheven en maakt de burgemeester bevoegd om de toestemming tot opgraving te verlenen om ernstige redenen, ongeacht de termijn van begraven.

Tijdens het regelmatige overleg dat ik met de sector heb, wordt een ander knelpunt naar voor geschoven.

Het lijkenvervoer: het initiële voorontwerp van decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging voorzag een bepaling dat het vervoer van niet-gecremeerde stoffelijke overschotten kan gebeuren *“vanaf het moment dat een geneesheer in een attest een natuurlijke doodsoorzaak heeft vastgesteld en heeft bevestigd dat er geen gevaar voor de volksgezondheid bestaat”*. Deze bepaling werd wenselijk geacht omdat vandaag het vervoer van een stoffelijk overschot buiten de gemeentegrenzen van de plaats van overlijden wettelijk niet kan vooraleer een ambtenaar van de burgerlijke stand van de plaats van overlijden verlof tot teraardebestelling heeft gegeven. Het toestaan van dit verlof kan soms een paar dagen in beslag nemen waardoor het vervoer van het stoffelijk overschot buiten de gemeentegrenzen enkele dagen wordt tegengehouden. Dit is soms pijnlijk voor de nabestaanden (die in een andere gemeente wonen dan de gemeente waar het overlijden heeft plaats gehad) en vervelend voor de begrafenisondernemers. De Raad van State had echter geoordeeld dat deze bepaling *“op onevenredige wijze inbreuk maakt op de bevoegdheid die de federale overheid in de artikelen 77 tot 87 van het Burgerlijk Wetboek uitoefent.”* Het probleem van het lijkenvervoer werd derhalve niet geregeld in het decreet van 16 januari en dient door de federale overheid te worden aangepakt.

Op federaal niveau werd een wetsvoorstel ingediend om het Burgerlijk Wetboek aan te passen. De Raad van State heeft bij dit wetsvoorstel een ander advies afgeleverd waarin wordt gesteld dat het toch om een gewestelijke bevoegdheid zou gaan.

Ik wens deze problematiek verder te onderzoeken en binnen het overleg dat ik met de betrokken sector heb, een oplossing na te streven.

3.2.5. De uitvoering van het decreet op de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten verder zetten

Na het van kracht worden van het decreet van 7 mei 2004 heeft de Vlaamse Regering op 30 september 2005 een besluit genomen tot vaststelling van de criteria waaraan de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen moeten voldoen om voor erkenning in aanmerking te komen. Vanzelfsprekend gaat het hier om een belangrijk besluit, vermits het de rechten en verplichtingen bevat voor de lokale kerk- en geloofsgemeenschappen, maar ook voor de gemeenten en de provincies en het bredere samenleven van de gemeenschap in diversiteit.

Om die reden heb ik de vertegenwoordigers van alle erkende erediensten uitgenodigd op een bespreking betreffende de criteria waaraan plaatselijke geloofsgemeenschappen moeten voldoen om erkend te kunnen worden en die als dusdanig in het besluit van 30 september 2005 werden opgenomen.

In navolging van deze bijeenkomst heb ik nog verdere individuele contacten gehad met vertegenwoordigers van een aantal erkende godsdiensten, waaronder de islamitische en de protestantse, meer in het bijzonder met betrekking tot de concrete voorbereiding van mogelijke erkenningdossiers.

Vooraleer eventueel tot erkenning van die lokale geloofsgemeenschappen over te gaan, ingeval zij aan alle erkenningcriteria voldoen, zullen een aantal adviezen worden ingewonnen. Zoals het uitvoeringsbesluit bepaalt, wordt in de eerste plaats het advies ingewonnen van de gemeenten en provincies die in voorkomend geval moeten bijdragen in het budget. Daarnaast bepaalt het samenwerkingsakkoord tussen de gewesten en de federale overheid dat ook het advies van de federale minister van justitie wordt ingewonnen. Zij beschikken daarvoor over een termijn van vier maanden.

Op 13 oktober 2006 werd het uitvoeringsbesluit, dat de nieuwe financiële beleidsinstrumenten voor de erkende plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen moet regelen, door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Het is een zeer belangrijke stap in de uitvoering van het decreet inzake de organisatie en de werking van de erkende erediensten.

Het besluit legt de financiële beleidsinstrumenten vast, die de eredienstbesturen moeten invoeren. Zo is bepaald dat de besturen van de erkende erediensten een kasboekhouding moeten voeren. De besturen stellen een meerjarenplan op voor 6 jaren. Uit dit meerjarenplan wordt jaarlijks het budget afgeleid. Dat meerjarenplan bevat de afspraken tussen het eredienstbestuur en de betrokken gemeente of provincie. Rekening houdend met de beperkte mogelijkheden van vele eredienstbesturen, moeten zij enkel een kasboekhouding voeren, die geen overzicht geeft van het vermogen van het eredienstbestuur en de samenstelling ervan. Toch kan informatie over het vermogen van belang zijn voor de gemeente- of provinciebesturen die mogelijke tekorten van het eredienstbestuur moeten bijpassen. Het besluit bepaalt daarom dat de eredienstbesturen ook een inventaris opmaken. Die inventaris bevat een overzicht van de bezittingen, vorderingen, rechten, schulden en verplichtingen van het bestuur van de eredienst.

Voor het boekjaar 2007 worden een aantal pilootprojecten opgezet. In deze projecten wordt het financieel stelsel bekeken. Dit zal gebeuren door de bestaande inkomsten en uitgaven om te zetten naar het nieuwe systeem. Dit kan een belangrijk leerproces zijn voor de toepassing van het besluit op het geheel van de eredienstbesturen. Alle besturen zullen immers vanaf het boekjaar 2008 met de nieuwe regeling werken. De invoering ervan zal begeleid en ondersteund worden door mijn administratie.

Mijn administratie bereidt, met het oog op de gefaseerde inwerkingtreding van het nieuwe boekhoudstelsel op 1 januari 2007 een omzendbrief voor waarin ten behoeve van de besturen nadere toelichting wordt gegeven. De ervaringen met de prepilootbesturen zullen via de website van het agentschap voor Binnenlands Bestuur worden gebundeld. Tenslotte moet een vormingspakket de betrokkenen in de eredienstbesturen en de ambtelijk betrokkenen in de gemeente- en provinciebesturen en in de eigen administratie wegwijs maken in het nieuwe financieel stelsel.

3.3. Een goed financieel draagvlak creëren voor het lokaal bestuur

3.3.1. Goede afspraken inzake de lokale financiën

Het is van groot belang voor de lokale besturen en provincies om vanaf het begin van de nieuwe bestuursperiode ruime aandacht te besteden aan het behoud van gezonde financiën. Met de strategische meerjarenplanning bevat het Gemeentedecreet daartoe trouwens de nodige instrumenten.

De Vlaamse Regering heeft reeds belangrijke maatregelen genomen om de lokale financiën te ondersteunen. De bij decreet vastgestelde vaste jaarlijkse groeivoet van 3,5% van het Gemeente- en het Stedenfonds blijft vanzelfsprekend gehandhaafd voor de volledige legislatuur. Dit is een belangrijke zekerheid voor het beleid, zowel voor de Vlaamse overheid als voor de steden en de gemeenten. Dit is goed voor de meerjarige planning en voor het thesauriebeleid.

In absolute cijfers betekent het dat in 2007 voor het Gemeentefonds een bedrag van 1.766.500.000 euro voorzien is in de Vlaamse begroting. Dat is een verhoging met 59.737.000 euro ten opzichte van dit jaar. In 2007 gaat er per inwoner gemiddeld 291,58 euro naar het Gemeentefonds.

Voor het Stedenfonds is in de Vlaamse begroting 2007 een bedrag van 115.170.000 euro ingeschreven. Dat is gemiddeld 19,01 euro per inwoner.

Vanaf 2007 krijgt ook het Provinciefonds dezelfde groeivoet van 3,5% per jaar. Daarmee wordt een engagement uit het regeerakkoord uitgevoerd. Het Provinciefonds bedraagt in 2007 80.535.000 euro, een aangroei met 2.724.000 euro.

Vanzelfsprekend kan de Vlaamse Regering slechts ondersteunend optreden ten aanzien van de lokale financiën. De verantwoordelijkheid voor een gezonde financiële toestand, of zelfs ruimer een gezonde toestand van het dienstverleningsvermogen, is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van elke gemeente en elke provincie zelf. Binnen de grenzen van het recht bepalen zij het beleid ter plaatse en de initiatieven die worden genomen. Deze visie op de opbouw van het overheidsbestuur werd recent nog uitdrukkelijk in het Gemeentedecreet ingeschreven. De missie van de gemeenten vertrekt van het beginsel van de subsidiariteit. Vanzelfsprekend zal de Vlaamse Regering, zoals in het verleden, verder de ontwikkelingen opvolgen en de lokale besluitvorming beïnvloeden. Waar nuttig en nodig zal zij adviezen en ondersteuning geven. Maar de lokale bestuurders zijn zelf bevoegd om de aangewezen beslissingen te nemen tenzij zij door hun beslissing een belang schaden dat ruimer is dan het belang van de gemeente of de provincie. .

3.3.2. De invoering van eigentijdse en uniforme financiële beleidsinstrumenten in gemeenten, OCMW en provincies

Met de inwerkingtreding van het grootste gedeelte van het Gemeente- en Provinciedecreet op 1 januari 2007 wordt een eerste concrete stap gezet in het introduceren van de moderne financiële beleidsinstrumenten.

Hoewel het financiële luik nog niet volledig in werking treedt, wordt er wel een aanvang genomen met belangrijke aspecten inzake het optimaliseren van de beleidscyclus en de administratieve organisatie van de besturen, zoals responsabilisering van de ambtenaren door uitgebreide delegatiemogelijkheden en de verbetering van het internecontrolesysteem.

Dit past in een gefaseerd implementatiescenario dat start met het efficiënter maken van de organisatie. De invoering van deze beleidsinstrumenten zal gepaard gaan met een veranderingsproces in de lokale besturen dat moet begeleid en ondersteund worden. Dit veranderingsproces zal veel inspanningen vergen inzake communicatie, sensibilisering, vorming en coaching. Dit ondersteuningsproces zal op korte termijn volop in werking treden.

Het is noodzakelijk dat de besturen zo snel mogelijk zicht hebben op het volledige veranderingsproces waarvoor zij staan. Daarom moet er in 2007 duidelijkheid komen over het financieel registratie- en rapporteringssysteem. De verdere concrete uitwerking van dit stelsel zal gebeuren in overleg tussen mijn kabinet en administratie en vertegenwoordigers van de gemeenten, de OCMW en de provincies. Op deze wijze kan de noodzakelijke goede communicatie en sensibilisatie van alle betrokkenen tot stand komen. Het is immers essentieel dat de besluiten die uitvoering moeten geven aan de principes die in het decreet zijn vastgelegd, goed doordacht zijn en tot stand komen in overleg met allen die later

betrokken zullen zijn bij de implementatie in de lokale besturen. In functie van de vordering van deze werkzaamheden zal in 2007 ook gezorgd worden voor een uitgebreide informatieverstrekking aan alle lokale besturen.

Tenslotte zal ik initiatieven nemen om de administratieve organisatie, de planningscyclus en het financieel beheer van de OCMW te stroomlijnen met deze van de gemeente- en provinciebesturen.

3.4. De lokale fiscaliteit inzetten als instrument voor beleidssturing

3.4.1. Prioriteit van de lokale autonomie met ondersteuning van het agentschap

De fiscaliteit wordt door de gemeenten meer en meer aangewend als instrument ter ondersteuning van diverse beleidsoogmerken. In het domein van de huishoudelijke afvalverwerking is de werkzaamheid van het fiscaal instrumentarium al herhaaldelijk aangetoond: de gemeentelijke contantbelastingen gebaseerd op de modelreglementen van OVAM en uitgewerkt volgens het principe dat de vervuiler betaalt, hebben er toe bijgedragen dat de hoeveelheid restafval aanzienlijk is verminderd.

Ook in het gemeentelijk mobiliteitsdomein wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de nieuwe fiscale mogelijkheden inzake parkeren sinds de wijzigingen aan de verkeerswetgeving: behalve voor het louter betalend parkeren zijn er nu ook corrigerende maatregelen mogelijk bij parkeren in de blauwe zone en bij bewonersparkeren.

In het meer algemene domein van de openbare orde wordt fiscaliteit steeds meer ingezet als alternatief of ter aanvulling van het handhavingsbeleid. De gemeentebelasting op het verwijderen van sluikstorten en varianten daarvan, op het reinigen van de openbare weg of van openbare domeingoederen, raken meer en meer in gebruik, evenals belastingen op het vervoer van dronken of aangehouden personen. Dit uit zich ook in belastingen met hoge aanslagvoeten waar nochtans niet het financieel oogmerk voorop staat maar wel het afschrikkend-ontradend effect; de nieuwe belasting op nacht- en telefoonwinkels is daarvan een voorbeeld.

Een dergelijke initiatiefontplooiing zou niet mogelijk zijn in een systeem waar de lokale besturen niet dezelfde hoge mate van fiscale autonomie genieten als in het Vlaamse gewest. Dit is een reden te meer, waarom de fiscale autonomie van gemeenten en provincies onaantastbaar moet blijven. Zij is trouwens in artikel 170 van de grondwet verankerd. Daarnaast is financiële verantwoordelijkheid voor het eigen beleid uiteraard het controlemiddel bij uitstek, zowel voor het eigen budgettair beheer als voor de kritische – want belastingbetalende – burger.

3.4.2. Met coaching en ondersteuning van het agentschap

Een zo groot mogelijke fiscale autonomie voor de lokale besturen blijft een prioriteit van mijn beleid. De taak van het agentschap voor Binnenlands Bestuur is er dan ook in de eerste plaats één van coaching en ondersteuning geworden. Dat houdt uiteraard ook in dat nieuwe fiscale bepalingen grondig worden afgetoetst op mogelijke onverenigbaarheden met de wet of andere reglementaire bepalingen, derwijze dat kostelijke en tijdrovende gerechtelijke betwistingen achteraf zoveel mogelijk vermeden worden. Bij nieuwe initiatieven is dat van des te meer belang omdat zij immers vlug navolging vinden in andere besturen. Dikwijls worden ontwerpreglementen trouwens voorafgaandelijk al voorgelegd voor advies wat voor verfijning van de teksten kan zorgen. Voor verschillende belastingen zijn overigens al modelverordeningen ter beschikking gesteld.

3.4.3. Het fiscaal pact: verder zetten van het overleg

In 2007 wil ik ook het overleg verder zetten met de vertegenwoordigers van de gemeenten en de provincies en de vertegenwoordigers van het bedrijfsleven om uitvoering te geven aan het zogenaamde fiscaal pact. Intussen heeft de Hogeschool Gent vrij recent een onderzoeksproject afgerond naar belastingen die negatief overkomen voor de bedrijfswereld. Dit onderzoek werd uitgevoerd in het kader van het Steunpunt Beleidsrelevant Onderzoek, ter voorbereiding van het fiscaal pact dat de Vlaamse Regering wil afsluiten met gemeenten en provincies. Zoals gedefinieerd in het project, gaat het om belastingen ten laste van bedrijven, die bv. resultaatonafhankelijk zijn, of slechts een marginale opbrengst genereren, maar wel veel administratieve rompslomp meebrengen.

Het onderzoek heeft tot een aantal niet onverwachte, maar daarom niet minder interessante conclusies geleid. De eerste daarvan is dat ook voor de lokale beleidsmakers de fiscale autonomie prioritair blijft. Ten aanzien van bedrijven werd slechts een eerste verkennend onderzoek gevoerd. Conclusie is dat de afschaffing van lokale belastingen op zich niet het belangrijkste punt blijkt. Dat is slechts het geval indien het beleidsoogmerk van de belasting niet duidelijk zichtbaar is of indien er al te weinig verband is met de geboden dienstverlening. Verder is er ook een vraag naar meer uniformiteit in de reglementering. Ook bij de besturen leeft een vraag naar modelreglementen. Ik laat het agentschap nagaan voor welke belastingen die behoefte het grootst is. Daarna zal het nodige gedaan worden om bruikbare modellen uit te werken.

De finaliteit van het fiscaal pact is en blijft een reële lastenverlaging. Evenals de mogelijkheid geven voor de lokale besturen om de gemeentelijke fiscaliteit te differentiëren om een beleid te voeren ter versterking van dorps- en stadskernen en de afschaffing van een aantal kleinere belastingen die veel rompslomp met zich meebrengen en die moeilijk kunnen verantwoord worden. Het spreekt voor zich dat het niet de bedoeling kan zijn dat de lokale besturen de mogelijke minderontvangsten tengevolge deze lastenverlaging gaan compenseren door de fiscale druk op andere belastingplichtigen te verhogen. Daarom voorziet Vlaanderen in de meerjarenbegroting extra middelen voor de lokale besturen om van deze lastenverlaging een budgetneutrale operatie te maken. Concreet gaat het om 50 miljoen euro in 2008, en 100 miljoen euro recurrent vanaf 2009. In het onderzoek worden alleen al de potentieel hinderlijke bedrijfsbelastingen reeds geraamd op ruim 200 miljoen euro. Om deze allemaal weg te werken zal dan ook een extra financiële inspanning nodig zijn.

Ik wens het fiscaal pact te finaliseren in 2007, zodat dit vanaf 2008 kan geïmplementeerd worden.

3.4.4. Onderzoek naar de invoering van een selectieve onroerende voorheffing

Het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen heeft tevens onderzoek verricht naar de invoering van een tariefdifferentiatie inzake opcentiemen op de onroerende voorheffing. Conclusie is dat een veralgemening van gedifferentieerde opcentiemen een complexe aangelegenheid is. Ik zal deze aangelegenheid mee in bespreking nemen tijdens het overleg dat ik opstart in het kader van het fiscaal pact met de gemeenten en provincies om in het kader daarvan te onderzoeken wat de mogelijkheden tot implementatie zijn binnen een te verantwoorden financiële context.

3.4.5. Verfijning van de fiscale procedure

Sinds de laatste wijziging van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen, door de Lambermontwet van 13 juli 2001, zijn de gewesten onder meer bevoegd voor de samenstelling, organisatie, bevoegdheid en werking van de provinciale en de gemeentelijke instellingen. De regeling voor de vestiging en invordering van de provincie- en gemeentebelastingen is hiervan een onderdeel. Dit werd uitdrukkelijk bevestigd in een advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State (naar aanleiding van een niet aangehouden ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 464,1° van het wetboek van de Inkomstenbelastingen).

De vestiging, de invordering en de geschillenbeslechting van gemeente- en provinciebelastingen is nu nog geregeld door de federale wet van 24 december 1996, zoals gewijzigd bij wet van 15 maart 1999. Die wet vertoont nog steeds enige onduidelijkheden en toepassingsmoeilijkheden. Ik neem mij voor om daaraan een oplossing te geven in een eigen regeling voor het Vlaamse gewest die wordt uitgewerkt in samenwerking met de VVSG. Zo wordt verbetering gesteund op praktijkervaring mogelijk. Tegelijkertijd zal gepoogd worden om de administratieve fase van de bezwarenprocedure voor de lokale besturen te verlichten. Daartoe zal ik in de loop van 2007 een ontwerp van decreet voorbereiden.

3.5. Zorgen voor een sterk politiek en administratief management

3.5.1. Een waarderend statuut maken voor de lokale en provinciale mandataris

In uitvoering van het Gemeentedecreet, het Provinciedecreet en het OCMW-decreet wordt momenteel gewerkt aan een nieuw statuut voor de lokale en provinciale mandatarissen. Het nieuwe statuut heeft tot doel de nodige middelen ter beschikking te stellen voor de uitoefening van de maatschappelijke opdracht in een steeds sneller evoluerende en complexer wordende omgeving. Met dit nieuwe statuut willen we ook blijvend onze waardering uitdrukken voor de inzet van de lokale en de provinciale mandatarissen. Deze waardering voor het lokaal mandaat past in het algemene opzet om de rol van de politieke organen te versterken en meer bepaald in de essentiële opdracht van de raadsleden betreffende het bepalen van het beleid en de democratische controle op de werking van het gemeentelijk bestuur.

Het statuut voor de lokale en provinciale mandatarissen zal minstens de volgende elementen regelen:

- de wedde, het vakantiegeld en de eindejaarstoelage van de uitvoerende mandatarissen, inclusief de wijze van betaling
- de voorwaarden en de modaliteiten voor het uitkeren van presentiegelden aan de raadsleden
- de gevallen waarbij de wedde kan worden verminderd
- de gevallen waarbij de wedde kan worden aangevuld
- de ambtskledij en de onderscheidingstekens en de vaststelling van de voorwaarden waaronder een eretitel kan worden toegekend
- de nadere regels voor de verzekering burgerlijke aansprakelijkheid
- de nadere regels voor de bijstand van een vertrouwenspersoon
- de wijze van en de mogelijkheden tot inhoudelijke ondersteuning van uitvoerende lokale mandatarissen en raadsleden

Het is mijn bedoeling om tegen het eind van 2006 de nodige uitvoeringsmaatregelen te nemen betreffende het statuut van de mandataris, zodat het van toepassing kan gaan bij de vernieuwing van de raden en de uitvoerende colleges na de verkiezingen van 8 oktober 2006.

3.5.2. Ruimte voor autonomie en flexibiliteit bij het personeelsmanagement

Het Gemeente- en Provinciedecreet hebben een aanzet gegeven voor autonome invulling en flexibiliteit in het personeelsmanagement. Die uitgangspunten worden doorgetrokken in het uitvoeringsbesluit houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie en de rechtspositieregeling van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel. Dat uitvoeringsbesluit vindt zijn grondslag in artikel 116 van het Gemeentedecreet en artikel 112 van het Provinciedecreet. Die artikelen leggen de Vlaamse Regering op om de minimale voorwaarden vast te stellen inzake:

- de personeelsformatie
- de rechtspositieregeling van het personeel
- de toepassing van het mandaatstelsel

De uitwerking van de rechtspositieregeling gebeurt in samenspraak met de werkgevers, de vakorganisaties en de overheidsdelegatie in de voorvergadering van het comité C1. De streefdatum voor de inwerkingtreding van het uitvoeringsbesluit is 1 januari 2007. Het mandaatstelsel trad reeds in werking met het besluit van 10 februari 2006 houdende de minimale voorwaarden voor het mandaatstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en bepaling over de taalpremie. Dat besluit wordt echter mede geïntegreerd in het uitvoeringsbesluit rechtspositieregeling.

In het besluit rechtspositieregeling worden mogelijkheden tot differentiatie en maatwerk ingebouwd om tegemoet te komen aan de bestaande diversiteit bij de steden en gemeenten. De rechtspositieregeling moet de lokale en provinciale overheden in staat stellen kwaliteitsvol personeel aan te trekken, te behouden en te motiveren tot performantie en inzet.

Daarnaast zal ik ook uitvoering geven aan artikel 80 van het Gemeentedecreet om de voorwaarden waaraan en de omstandigheden waarin de gemeentesecretaris en de financieel beheerder hun ambt deeltijds kunnen uitoefenen, vast te stellen.

Ook zal ik de tuchtregeling in het Gemeentedecreet en Provinciedecreet operationeel maken door in afzonderlijke besluiten de uitvoering te regelen van de artikelen 129, 136, 137, 138 en 143 van het Gemeentedecreet en de artikelen 125, 132, 133 en 139 van het Provinciedecreet.

Inhoudelijk slaat dit op:

- de termijnen en de procedureregels van de tuchtprocedure
- de termijnen en de procedureregels die gelden voor de preventieve schorsing
- de samenstelling en de werking van de Beroepscommissie voor tuchtzaken en de vergoeding van de leden van de Beroepscommissie
- de nadere procedureregels voor de behandeling van het beroep tegen een tuchtstraf

3.5.3. Het personeelsmanagement aansturen in overleg met werkgevers en werknemers

Op 28 oktober 2005 sloten de gesprekspartners in het comité C1 voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten, onderafdeling Vlaams Gewest en Vlaamse Gemeenschap, het sectoraal akkoord 2005-2007. Zoals de vorige sectorale akkoorden kwam ook dit akkoord, conform de afspraken van de samenwerkingsovereenkomst van 7 juli 2000, tot stand na onderhandelingen tussen de representatieve vakorganisaties, de vertegenwoordigers van de lokale en provinciale werkgevers en de Vlaamse Regering. De plaatselijke uitvoering van het sectorale akkoord is momenteel aan de gang, in het bijzonder wat de geldelijke maatregelen betreft. Voor het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel worden de gemaakte afspraken echter grotendeels vertaald in het besluit rechtspositieregeling.

Voorbeeld van rechtspositieregeling

Mijn agentschap zal de implementatie van het besluit rechtspositieregeling begeleiden met diverse initiatieven.

Op verzoek van de werkgeversdelegatie en de werknemersdelegatie in de voorvergadering van het comité C1 zal een voorbeeld van rechtspositieregeling opgesteld worden. De besturen die dat wensen kunnen er gebruik van maken voor de omzetting van het besluit rechtspositieregeling in hun plaatselijke rechtspositieregeling. Het voorbeeldstatuut wil geen afbreuk doen aan de ruimte en de keuzemogelijkheden die het besluit rechtspositieregeling voorziet. Het is bedoeld als inspiratiebron en hulpinstrument. Het uitgewerkte voorbeeldstatuut zal aan een technische werkgroep van het comité C1 voorgelegd worden.

3.6. Ontwikkelen van een beleid gericht op de bestuurskracht van kleinere gemeenten

3.6.1. Aandacht voor de Vlaamse randgemeenten en voor het correct gebruik van de bestuurstaal in Vlaanderen

Mijn beleid is erop gericht de faciliteitengemeenten te stimuleren om zich in te schrijven in het beleid van de Vlaamse Regering en om alle Vlaamse decreten op een volwaardige manier toe te passen.

Samen met de gehele Vlaamse Regering zal ik ook in 2007 verder werken aan de profilering van het Vlaamse karakter van de lokale besturen. De correcte toepassing van de wetgeving betreffende het gebruik van het Nederlands in de Vlaamse Randgemeenten is daarvan een hoeksteen.

In de basisdecreten op de organisatie van de gemeenten, de OCMW en de provincies is thans formeel voor alle uitvoerende mandatarissen en voor de voorzitter van de raad de verplichting opgenomen te beschikken over de kennis van de bestuurstaal, die vereist is om het mandaat behoorlijk te kunnen uitoefenen.

Maar, niet alleen in de Vlaamse randgemeenten, maar in de brede rand rond Brussel blijft bijzondere waakzaamheid geboden. Mijn agentschap voor Binnenlands Bestuur neemt daarom ook actief deel aan de Task Force voor de Vlaamse rand die de Vlaamse Regering heeft opgericht en die onder het voorzitterschap van de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant in de verschillende beleidsdomeinen initiatieven neemt tot versterking van het Vlaamse karakter van de brede rand rond de hoofdstad. De Task Force heeft intussen haar eerste jaarverslag aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

Wat meer bepaald het correct gebruik van het Nederlands als bestuurstaal betreft, heb ik met mijn omzendbrief van 8 juli 2005 de gemeentebesturen duidelijke instructies bezorgd voor de interpretatie van de omzendbrieven Peeters en Martens na het arrest van de Raad van State. De correcte toepassing van de bestuurstaalwet werd in herinnering gebracht.

Ik heb deze correcte bestuurspraktijk uitdrukkelijk in de focus geplaatst ter gelegenheid van de voorbereiding van de verkiezingen van 8 oktober 2006. In de omzendbrieven betreffende deze organisatie heb ik er duidelijk op gewezen dat de taalwetgeving ook volledig van toepassing is op de kiesverrichtingen. Dat betekent in concreto dat de verrichtingen in alle kiesbureaus uitsluitend in het Nederlands mogen verlopen, ook in de faciliteitengemeenten. In die gemeenten moeten de voorzitters die niet bij machte zijn om de kiezers in het Frans te woord te staan, een secretaris aanwijzen om hen daarin bij te staan.

Daarnaast heb ik uitdrukkelijk herinnerd aan de verplichting om de oproepingsbrieven voor de verkiezingen uitsluitend in het Nederlands aan de kiesgerechtigde inwoners te versturen. Enkel en alleen wanneer betrokkenen er uitdrukkelijk om vragen, moet het bestuur hen een Franstalige versie van de oproepingsbrief bezorgen. Ondanks de duidelijke richtlijnen hebben vier gemeenten zich niet aan de wettelijke regeling gehouden. Ikzelf heb in dit gevoelige dossier uitermate correct gehandeld. Waar gemeenten correcte beslissingen namen, heb ik die vanzelfsprekend gerespecteerd. Ik til er dan ook zwaar aan dat sommige gemeenten doelbewust de wettelijke regeling, bevestigd door de Raad van State als hoogste rechtscollege in dit verband, niet wensten te respecteren.

Tegen onwettige beslissingen, zoals bijvoorbeeld het geval was in Sint-Genesius-Rode, ben ik onmiddellijk opgetreden. Maar bij het verstrijken van de termijn van 15 dagen voor de verkiezingen, waarbinnen het college van burgemeester en schepenen de oproepingsbrieven krachtens de wet moet verzenden, heb ik de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant onmiddellijk de opdracht gegeven om in die gemeenten de oproepingsbrieven in het Nederlands te verzenden. Waar bestuurders, ondanks

regelmatige voorbereidende besluiten toch reeds brieven hadden verzonden in het Frans, heb ik de gouverneur de opdracht gegeven correcte oproepingsbrieven te verzenden, ter vervanging van de reeds verzonden brieven van de gemeente.

Naar aanleiding van diverse parlementaire vragen die betrekking hadden op de studie Boes over de vernederlandsing van het straatbeeld in de faciliteitengemeenten en de juridische discussies hieromtrent, heeft de Vlaamse Regering ook een expert aangesteld om de juridische mogelijkheden betreffende deze materie te onderzoeken. Ik verwacht de resultaten van het onderzoek van professor Veny op zeer korte termijn. In functie daarvan zal ik dan eventueel concrete maatregelen aan de Vlaamse Regering voorstellen.

Aansluitend op de resultaten van dit onderzoek, zal ik tot slot aan de Vlaamse Regering een beslissing voorleggen inzake de schrijfwijze van de namen van de gemeenten en de deelgemeenten in Vlaanderen. Het Vlaams Parlement heeft reeds een resolutie in dat verband aangenomen.

3.7. Stroomlijning van regelgeving en procedures – planlastreductie

Gemeenten en provincies worden geconfronteerd met zeer veel planverplichtingen. Deze plannen zijn voor de besturen vaak erg tijdrovend en arbeidsintensief. In het regeerakkoord is afgesproken dat de Vlaamse Regering een initiatief zal nemen inzake de reductie van de planlasten. Ook het Vlaams Parlement, meer bepaald de commissie Binnenlandse Aangelegenheden heeft reeds ruim aandacht besteed aan deze problematiek, onder meer door het organiseren van hoorzittingen. Hierop aansluitend heb ik samen met de minister-president en de minister van Bestuurszaken de concrete voorbereiding opgestart van een proces dat moet leiden tot een daadwerkelijke vermindering van de verplichtingen en de administratieve lasten voor de lokale besturen.

In een eerste fase heeft de Vlaamse Regering een inventaris opgemaakt van de verschillende planlasten vanuit de Vlaamse overheid naar de lokale besturen of de provincies. Elke minister heeft voor zijn bevoegdheden nagegaan welke plannen er verwacht worden van de besturen. Het was immers belangrijk om een duidelijk zicht te krijgen op de concrete planlasten waarmee gemeenten en provincies worden geconfronteerd. Deze voorbereidende fase is afgerond in het voorjaar van 2006.

Deze inventaris vormde het uitgangspunt voor het wetenschappelijk onderzoek dat de Vlaamse Regering in een tweede fase heeft opgestart. In concreto kreeg het Instituut voor de Overheid van de KU Leuven de opdracht om de doelmatigheid van de verschillende planverplichtingen te onderzoeken. Zij hebben een instrument ontwikkeld waarmee het doelmatigheidsprofiel van een lokale planverplichting kan bepaald worden. Vervolgens is het instrument toegepast op een aantal planverplichtingen. Tot slot zijn lessen getrokken uit de analyse van de planverplichtingen op het vlak van de centrale sturing van het lokale bestuur in Vlaanderen. Dit onderzoek werd afgerond kort voor het zomerreces.

In de conclusies en aanbevelingen bij het onderzoeksrapport hebben de onderzoekers 3 mogelijke scenario's voorgesteld met betrekking tot de evolutie van de planlasten:

- Bij scenario 1 worden er vanuit de Vlaamse Regering geen generieke maatregelen genomen met betrekking tot de planlasten. In dat geval kunnen we ervan uitgaan dat de planlast in de toekomst nog zal toenemen.
- Scenario 2 schaft alle planverplichtingen af. De lokale en provinciale besturen beslissen zelf voor welke beleidsdomeinen ze een plan opstellen. De Vlaamse overheid kan het lokale beleid aansturen door het instrument subsidiëring in te zetten.
- Scenario 3 kiest voor een graduele reductie van het aantal planverplichtingen. Een aantal planverplichtingen wordt opgeheven, wat moet leiden tot een reductie van het aantal plannen in de lokale en provinciale besturen.

De resultaten van het onderzoek zijn voorgelegd aan de Vlaamse Regering die besliste om momenteel te werken aan een graduele vermindering van de planverplichtingen, die worden opgelegd aan de lokale besturen (scenario 3). De gesprekspartners van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en van de Vereniging van Vlaamse Provincies kunnen zich in een korte termijnperspectief terugvinden in deze beslissing.

Om ze te concretiseren werkt de Vlaamse Regering op een driedubbel spoor:

a) Aan de dienst Wetsmatiging van de Vlaamse overheid is gevraagd om vanuit het criterium doelmatigheid een impactmeting uit te voeren op de verschillende plannen die momenteel van toepassing zijn en om in kaart te brengen welke administratieve lasten de verschillende plannen genereren. Elke minister zal binnen zijn beleidsdomein de nodige initiatieven nemen tot vermindering van de administratieve lasten, gegenereerd door de plannen die opgelegd worden vanuit zijn beleidsdomein.

b) Ikzelf zal samen met de minister-president en de minister van Bestuurszaken op korte termijn het overleg opstarten met alle leden van de Vlaamse Regering om na te gaan welke generieke en beleidsdomeinoverschrijdende acties kunnen ondernomen worden om te evolueren naar een graduele vermindering van de planlasten. Dit zal gebeuren met aandacht voor een sectorspecifieke benadering en de betrokkenheid van het middenveld.

Ik wens in eerste instantie interkabinettenoverleg op te starten met betrekking tot het kaderdecreet ter uniformisering van procedures die betrekking hebben op subsidies die vanuit de Vlaamse overheid aan de gemeenten en de OCMW's worden verleend.

Met dit decreet wenst de Vlaamse Regering een uniforme kaderregeling voor de verschillende beleidsdomeinen tot stand te brengen voor de subsidies die de Vlaamse overheid onder voorwaarden toekent aan de lokale of provinciale besturen. Subsidies die niet aan bijzondere voorwaarden gekoppeld zijn en bijgevolg ook geen administratieve of planlasten genereren, vallen niet onder deze kaderregeling. Een voorbeeld daarvan is de algemene subsidiëring van de gemeenten via het Gemeentefonds.

De kaderregeling moet ook aansluiten op de afspraken die de vorige Vlaamse Regering met de lokale besturen en de provincies heeft gemaakt in het kader van het zogenaamde bestuursakkoord van 25 april 2003 als resultaat van het kerntakendebat.

Ik tracht dit kaderdecreet aan het Vlaams Parlement voor te leggen voor het zomerreces van 2007, zodat het van kracht kan worden vanaf 2008.

Het blijft mijn overtuiging dat evenzeer werk moet gemaakt worden van een of meerdere schrapdecreten, waarbij planverplichtingen die de doelmatigheids- en opportuniteitsanalyse niet doorstaan, ook effectief opgeheven worden. Dit vraagt vanzelfsprekend wat meer tijd, daar een degelijke analyse nodig is van de kosten en de baten van de verschillende individuele planlastregelingen.

De Vlaamse Regering wenst op doordachte wijze tewerk te gaan om zo, in overleg met de verschillende beleidsdomeinen en met de vertegenwoordigers van gemeenten en provincies te komen tot meer wetsmatiging en administratieve vereenvoudiging en tot betere en eenvoudigere regels.

3.8. De administratie heroriënteren naar meer coaching en ondersteuning

Een belangrijk punt uit mijn beleidsnota 2005-2009, die ik bij mijn aantreden aan het Vlaams Parlement heb voorgelegd, had betrekking op mijn intentie om het agentschap voor Binnenlands

Bestuur, sterker uit te bouwen als coachende en ondersteunende administratie voor de lokale besturen. Het agentschap heeft op dit punt bijzonder veel initiatieven ontwikkeld.

Deze ondersteunende opdracht rust op vier grote pijlers:

- de uitbouw van de administratie als kenniscentrum voor de lokale besturen
- het organiseren van doorgedreven communicatiekanalen
- het ondersteunen van de lokale besturen via gerichte vorming
- individuele begeleiding

Kenniscentrum voor het lokaal beleid

Het agentschap voor Binnenlands Bestuur wordt meer en meer erkend als kenniscentrum voor de lokale en provinciale besturen.

Aan de basis ligt de monitoring van gegevens over de lokale besturen en de provincies. Het agentschap beschikt over een bijzonder brede waaier van informatie en statistisch materiaal over de werking van de lokale besturen. De besturen kunnen deze informatie gebruiken bij het uitwerken van hun beleid.

Jaarbeeld

Sinds een aantal jaren verwerkt het agentschap voor Binnenlands Bestuur statistisch materiaal over de lokale en provinciale besturen. Het gaat om gegevens die het agentschap ontvangt in het kader van het uitoefenen van het bestuurlijk toezicht. Het agentschap bezorgt de verwerkte gegevens terug aan de besturen. Meest in het oog springend initiatief is het jaarbeeld.

Begin mei verscheen voor de derde keer het “Jaarbeeld van de administratie Binnenlandse Aangelegenheden”. Het bevat niet alleen informatie over de eigen werking van de administratie, maar evenzeer over de bestuurlijke organisatie van de lokale en provinciale overheden.

Het systematisch verzamelen en monitoren van dergelijke informatie is van grote waarde voor het richting geven en desgewenst bijsturen van het beleid in de besturen. Doordat het jaarbeeld jaarlijks verschijnt, wordt het mogelijk om specifieke ontwikkelingen op te volgen en te duiden.

Webstek lokale statistieken

Het agentschap voor Binnenlands Bestuur staat samen met de studiedienst van de Vlaamse Regering in voor het onderhoud van de webstek lokale statistieken. Andere partners in het initiatief zijn de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de Vereniging van Vlaamse Provincies. De site is een portaal voor allerlei cijfermateriaal over de lokale en provinciale besturen. De partners stellen elk de statistieken die zij hebben, ter beschikking van de webstek.

Ter beschikking stellen van gerichte ondersteunende informatie

Modelreglementen, procedureregelingen en databanken

Op de webstek van het agentschap voor Binnenlands Bestuur zijn volgende modellen beschikbaar:

- huisvuilbelasting OVAM
- het verbod om zich niet-identificeerbaar te vertonen op de openbare plaatsen (het zogenaamd Boerka-reglement)
- het islamitisch offerfeest
- de verschillende mogelijkheden betreffende de administratieve sancties
- de gemeentelijke patrimoniumverrichtingen
- de fiscaliteit

- de stageplaatsen voor personeel in de lokale besturen
- competentieprofiel voor burgemeester en schepenen (onderzoek van Hay Group en VVSG)

Voor een aantal thema's die de lokale en provinciale besturen aanbelangen is een procedureregeling uitgewerkt. Volgende regelingen worden aangeboden op de site:

- vormingscentrum voor lokale besturen: hoe een subsidie aanvragen
- onteigeningen: criteria en te volgen procedure
- programma voor gegevensinzameling vanuit de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden
- leidraad in verband met de gemeentelijke fiscaliteit, met ondermeer wetgeving, gecoördineerde omzendbrief gemeentelijke fiscaliteit en geschillenprocedure gemeentebelastingen

Volgende databanken met gegevens van lokale en provinciale besturen kunnen geraadpleegd worden op de site:

- overzicht onroerende voorheffing in de gemeenten: gegevens per gemeente
- gemeentelijke dividenden 2000-2005: overzicht van alle ontvangsten uit de activiteiten van de elektriciteits-, gas- en kabel distributie en de financieringsintercommunales
- gegevens uit de gemeenterekeningen van 2000
- Gemeentefonds: ramingen voor 2006 tot 2010 en definitieve aandelen voor 2005
- Investeringsfonds: verdeling voor 2002 en stand van zaken met overzicht van de projecten
- Provinciefonds: definitieve aandelen voor 2005
- vakantiegeld en eindejaarstoelage van het personeel tewerkgesteld in de lokale besturen: berekening voor 2005
- geoloket: gegevens over de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

Volgende adresbestanden zijn af te laden van de webstek:

- Vlaamse gemeentebesturen
- Vlaamse gemeentebedrijven
- Vlaamse autonome gemeentebedrijven
- Vlaamse gewone provinciebedrijven
- Vlaamse autonome provinciebedrijven
- Vlaamse dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen
- Antwerpse districten
- Vlaamse OCMW
- Vlaamse OCMW-verenigingen
- Vlaamse Provincies

Onderzoek ombudsdiensten in gemeenten

Artikel 197 van het Gemeentedecreet bevat voor de gemeenten de verplichting om op ambtelijk niveau een systeem van klachtenbehandeling te organiseren. Die klachtenbehandeling moet zo onafhankelijk mogelijk gebeuren van de diensten waarop de klachten betrekking hebben.

Daarnaast kan elke gemeente op basis van artikel 198 van het Gemeentedecreet een ombudsdienst inrichten. Het decreet bevat daartoe drie mogelijkheden:

- de inrichting in eigen beheer
- in het kader van een interlokale vereniging zoals bepaald in het decreet inzake de intergemeentelijke samenwerking
- via een overeenkomst met de Vlaamse Ombudsdienst, volgens nader te bepalen modaliteiten

Deze beleidsmaatregelen, opgenomen in het decreet, kaderen in de versterking van de relatie tussen burger en bestuur. De nieuw aantredende raden en bestuurscolleges zullen op korte termijn de nodige initiatieven ontwikkelen. Voor een aantal gemeenten is dit een nieuwe, maar niet onbelangrijke opdracht.

Ik wens hen daarin ten volle te ondersteunen. Mijn kabinet en het agentschap voor Binnenlands Bestuur nemen daarom deel aan een overleggroep waaraan ook de Vlaamse ombudsman participeert en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de Vereniging van Vlaamse Provincies. In het kader van dat initiatief heeft de Universiteit Antwerpen een onderzoek uitgevoerd bij de Vlaamse gemeentesecretarissen, waaruit een grote nood blijkt aan ondersteuning bij de concrete uitbouw van het klachtenmanagement en de eventuele oprichting van ombudsdiensten. Een aantal gemeenten, in de eerste plaats de grotere besturen, hebben reeds ervaringen opgebouwd. Andere - vaak kleinere - gemeenten wachten nog af. Het onderzoek van de Universiteit Antwerpen toont aan dat ze in een aantal gevallen niet weten hoe eraan te beginnen. Bovendien achten ze het - zowel vanuit financieel en organisatorisch oogpunt als qua doelmatigheid - niet opportuun om bijvoorbeeld een eigen ombudsman aan te stellen.

Als gevolg van deze vaststelling heb ik samen met mijn agentschap voor Binnenlands Bestuur aan de onderzoekers van de Universiteit Antwerpen (UAMS) gevraagd om op basis van de concrete ervaringen en behoeften van gemeenten een reeks modellen uit te werken die voor de gemeenten onmiddellijk bruikbaar zijn wanneer ze initiatieven in dit verband willen nemen. Daarbij zal ook aandacht gegeven worden aan de specifieke positie van de klachtenbehandelaars en ombudslieden tegenover de gemeentelijke diensten en de bestuurders.

Voor kleinere gemeenten lijkt de formule van een intergemeentelijke samenwerking voor klachtenbehandeling of het organiseren van een ombudsdienst mij aantrekkelijk. Zij biedt onmiskenbaar voordelen, niet in het minst wanneer gemeenten op een aantal terreinen reeds goed samenwerken in een intergemeentelijk verband. Ik heb aan de onderzoekers gevraagd om bij het uitwerken van de modellen een bijzondere aandacht te besteden aan deze formule.

Toch wil ik mij hiertoe niet beperken, maar ondersteuning bieden bij de uitbouw van een klachtensysteem in zijn verschillende vormen. In concreto wens ik via dat onderzoek praktische draaiboeken en inzichten ter beschikking van alle gemeenten te kunnen stellen. Dit onderzoek moet afgerond worden voor het zomerreces van 2007. Samen met de stuurgroep wordt ook onderzocht op welke wijze het aanbod op een zo toegankelijk mogelijke wijze gecommuniceerd kan worden naar de gemeenten. Vanzelfsprekend zal de webstek van het agentschap voor Binnenlands Bestuur als medium worden gebruikt. Maar ook de organisatie van een colloquium, waarop de inzichten kunnen worden toegelicht en aan de praktijk getoetst worden, behoort tot de mogelijkheden.

3.8.1. De instrumenten voor communicatie en informatie verder uitbouwen

Het agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft de voorbije jaren veel inspanningen geleverd om haar communicatiekanalen naar de lokale en provinciale besturen toe uit te breiden. Uitgangspunt is een open en uitgebreide communicatie naar de besturen toe. Hiervoor worden drie kanalen intensief ingezet: de webstek, het tijdschrift BinnenBand en de elektronische nieuwsbrief.

Via deze communicatiekanalen worden de lokale en provinciale besturen snel op de hoogte gehouden van recente ontwikkelingen.

De belangrijkste communicatiekanalen zijn: het tijdschrift BinnenBand, de webstek www.binnenland.vlaanderen.be en de elektronische nieuwsbrief Binnenl@nd. Naar aanleiding van de verkiezingen zijn er nog twee extra communicatie-initiatieven ontwikkeld: de elektronische nieuwsbrief Binnenl@nd Verkiezingen en de webstek www.vlaanderenkiest.be.

Webstek www.binnenland.vlaanderen.be

De webstek van het agentschap voor Binnenlands Bestuur wordt systematisch uitgebreid. Het is het medium bij uitstek om info door te geven aan de lokale besturen. De webstek bevat een thematische indeling aan de hand waarvan u info over de diverse aspecten van het Binnenlands Bestuur kan

raadplegen. Alle regelgeving die betrekking heeft op het Binnenlands Bestuur kan u afladen van de webstek. Daarnaast vindt u er veelgestelde vragen en antwoorden, een overzicht van wie zich binnen het agentschap voor Binnenlands Bestuur met welke materies bezig houdt en nog veel meer.

Elektronische nieuwsbrief Binnenl@nd

In januari 2006 is mijn administratie gestart met het verzenden van een elektronische nieuwsbrief, die de naam Binnenl@nd meekreeg. Een elektronische nieuwsbrief laat toe op een snelle wijze info te verspreiden naar een groot publiek.

Deze nieuwsbrief gaat naar de gemeenten, OCMW, provincies, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Maar iedereen kan zich abonneren.

De nieuwsbrief bevat recente info over het Binnenlands Bestuur in Vlaanderen: beslissingen van de Vlaamse Regering, de minister, het Vlaams Parlement, de administratie. De nieuwsbrief verschijnt telkens er nieuws te melden valt, hij heeft dus geen vaste periodiciteit.

Sinds de opstart zijn er 19 nieuwsbrieven verstuurd, ongeveer één om de twee weken. In totaal bevatten de nieuwsbrieven 87 berichten. (cijfers tot en met 9 oktober)

Webstek www.vlaanderenkiest.be ter gelegenheid van de verkiezingen van 8 oktober 2006

Ter voorbereiding van de verkiezingen van 8 oktober 2006 is de webstek fors uitgebreid met info over de verkiezingen. Daarin komen volgende elementen aan bod:

- regelgeving en onderrichtingen
- formulieren
- tools en handleidingen
- veelgestelde vragen en hun antwoorden
- info per gemeente
- artikel uit BinnenBand ivm verkiezingen
- vorming
- uitslagen eerdere verkiezingen

Elektronische nieuwsbrief Binnenl@nd Verkiezingen

Naar aanleiding van de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 8 oktober 2006 verschijnt er ook een afzonderlijke nieuwsbrief Binnenl@nd Verkiezingen. In deze nieuwsbrief is alle relevante informatie over de verkiezingen van 8 oktober opgenomen.

Binnenl@nd Verkiezingen (aantal gepubliceerde elektronische nieuwsbrieven):

- oktober 2006: 2 (cijfers tot en met 9 oktober)
- september 2006: 14
- augustus 2006: 9
- juli 2006: 5
- juni 2006: 1
- mei 2006: 2
- april 2006: 2
- maart 2006: 2
- februari 2006: 1
- januari 2006: 2

Er zijn 40 nieuwsbrieven verstuurd met in totaal 162 (tot en met 9 oktober) berichten erin opgenomen.

Tijdschrift BinnenBand

De administratie brengt een eigen tijdschrift uit, BinnenBand. De naam wijst op de band die het tijdschrift wil vormen tussen het agentschap en de lokale besturen. Het tijdschrift heeft een oplage van 6.100 exemplaren. BinnenBand verschijnt om de twee maanden, behalve in juli en augustus.

Het wordt gratis verzonden naar de gemeenten, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, de gemeentebedrijven, de provinciebesturen, de OCMW en de openbare bibliotheken (waar het te raadplegen is in de infozuilen van de Vlaamse overheid).

Begin 2006 heeft BinnenBand een nieuwe lay-out gekregen.

Het tijdschrift BinnenBand heeft het afgelopen jaar ruim aandacht besteed aan de verkiezingen van 8 oktober. In september 2006 is een themanummer rond de verkiezingen verschenen. De oplage van het tijdschrift is toen verhoogd, zodat naast de gewone abonnees ook een exemplaar kon bezorgd worden aan de voorzitters van de hoofdbureaus en de gemeentelijke verantwoordelijken voor de verkiezingen.

Buiten het themanummer zijn in de andere edities van BinnenBand volgende artikels rond de verkiezingen verschenen:

- Ingave van de verkiezingsresultaten
- Organisatie van de verkiezingen
- Geautomatiseerd stemmen: nieuw besluit scherm lay-out en volgorde van het stemmen
- Wie doet wat?
- Nieuw gemeente- en provinciekiesdecreet
- Samenwerkingsakkoord met binnenlandse zaken: upgradering van de Antwerpse computers
- Meer aandacht voor een evenredige participatie van vrouwen aan het lokale bestuur na de verkiezingen van 8 oktober 2006 - Vlaamse overheid bereidt beleidsmaatregelen voor
- Gemeente- en provincieraadsverkiezingen 2006: elektronische ingave van de verkiezingsresultaten – stand van zaken

3.8.2. Vorming als pijler voor een kwaliteitsbeleid bij de lokale besturen

Vormingscentrum voor de lokale besturen

Via het Vormingscentrum voor Lokale Besturen blijven we gerichte vorming voor zowel mandatarissen, topambtenaren als ambtenaren stimuleren via de toekenning van subsidies. In 2006 werden reeds een 50-tal vormingsinitiatieven voor basisvorming gesubsidieerd, naast een 10-tal initiatieven voor actualiteitsvorming (meestal naar aanleiding van het Gemeentedecreet maar ook rond andere actuele gebeurtenissen en nieuwe regelgeving). In het najaar van 2006 en het voorjaar van 2007 zullen actualiteitsvormingen naar aanleiding van het Gemeentedecreet en de verschillende uitvoeringsbesluiten een financiële ondersteuning krijgen.

Overzicht vormingsinitiatieven, die in 2006 van het vormingscentrum voor lokale besturen een subsidie ontvangen hebben als basisvorming (gegevens tot september 2006)

Vormingsorganisatie	Vormingsinitiatief
Amelior Vzw	Langlopende opleiding EMLOA: "Executive Manager in de Lokale Overheidsadministratie"
Integritas	Integriteitsmanagement voor ambtenaren
Provincie Limburg	Tweede kwaliteitscongres voor lokale besturen
Universiteit Antwerpen Management School	Reguleringsmanagement
Instituut voor de Overheid	Communicatie over nog niet beslist beleid. Kansen, bedreigingen, rollen en functies
Kring-vorming vzw	Begeleiden & evalueren: een stapsgewijze aanpak

Kring-vorming vzw	Evalueren met de JEVE-methode
Kring-vorming vzw	Leidinggeven Ontwikkelen (LEO)
SKAN Performance Management	Klantvriendelijke dienstverlening
Universiteit Antwerpen Management School	Werving en selectie bij lokale besturen
Universiteit Antwerpen Management School	Expert Class Publiek Management
Universiteit Antwerpen Management School	Klachtenmanagement
Universiteit Antwerpen Management School	Studienamiddag klachtenbehandeling
Universiteit Antwerpen Management School	Projectmanagement
Universiteit Antwerpen Management School	Master in het Publiek Management 2006-2007
VVSG	Participatie bij lokale beleidsplanning: casus kinderen- en jongerenparticipatie
SKAN Performance Management	Projectmanagement
Instituut voor de Overheid	Verzelfstandiging en PPS op het niveau van de lokale besturen
Instituut voor de Overheid	Interactief beleid
Instituut voor de Overheid	Het schrijven van beleidsnota's
Instituut voor de Overheid	Financieel management voor lokale besturen
Instituut voor de Overheid	Kwaliteitsmanagement in lokale besturen: CAF
Instituut voor de Overheid	Actieve openbaarheid van bestuur
Instituut voor de Overheid	Passieve openbaarheid van bestuur: het managen van informatie in functie van een kwalitatieve relatie met de burger
Instituut voor de Overheid	Terugkomdag Openbaarheid van bestuur
Postuniversitair Centrum K.U.Leuven Campus Kortrijk	Werkgroep 'Personeelsbeleid in OCMW' - editie 2006-2007
Provinciebestuur Oost-Vlaanderen – Oost-Vlaamse Bestuursacademie	Vormingscyclus voor vertegenwoordigers van gemeenten, OCMW en provincies in raden van bestuur.
Provinciebestuur Oost-Vlaanderen – Oost-Vlaamse Bestuursacademie	Basisopleiding voor leidinggevende personeelsleden van lokale besturen
SKAN Performance Management	Veranderingsmanagement
Universiteit Antwerpen Management School	Interne audit bij lokale besturen
Universiteit Antwerpen Management School	Financieel management bij lokale besturen
Universiteit Antwerpen Management School	Planmatig werken in publieke en social profit organisaties
Universiteit Antwerpen Management School	CAF: een kwaliteitsmodel voor de overheid
Universiteit Antwerpen Management School	Strategie en middelen voor interne communicatie
Universiteit Antwerpen Management School	Samenwerking en verzelfstandiging
Universiteit Antwerpen Management School	Veranderingsmanagement
Universiteit Hasselt/SEIN	Management van de Openbare Besturen (MOB)
Vereniging van Vlaamse OCMW-secretarissen	Sturen van de organisatie - BSC in de praktijk
Vereniging van Vlaamse OCMW-secretarissen Afdeling Limburg	Change-management
Vlaamse Lokale Ontvangers vzw	Actuele financiële vraagstukken - gemeentefinanciën
Vlaamse Lokale Ontvangers vzw	Overheidsopdrachten: waar de ontvanger tussenkomt
Vlaamse Lokale Ontvangers vzw	Studiedag van de VLO
Vlekho Business School	Het sturen van de organisatie: de principes van de balanced scorecard praktisch uitgewerkt
Vlekho Business School	De nieuwe OCMW beleidsinstrumenten: administratief handboek, procesmanagement, interne controle
Vlekho Business School	Managementteams in lokale besturen
Vlekho Business School	Budgethouderschap

Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten	Mandatarissen in de milieuboot: seminarie lokaal (water)beleid in de praktijk
Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten	Wat als mandataris leren uit OCMW-Jaarrekening?
Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten	Ontwikkelingsmanagement bij lokale overheid- Training topambtenaren en leidinggevende medewerkers
Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten	Organisatieontwikkeling Lokale Overheid/ Gespecialiseerde Workshops Topambtenaren
Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten	Helder en overtuigend communiceren- Uitvoerende Mandatarissen (tweedaagse)
Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten	Helder en overtuigend communiceren-Uitvoerende mandatarissen/ Extra (module 2)

Overzicht vormingsinitiatieven, die in 2006 van het vormingscentrum voor lokale besturen een subsidie ontvangen hebben als actualiteitsvorming (gegevens tot september 2006)

Uitgeverij Vanden Broele	Actualia Overheidsopdrachten 2006
Uitgeverij Vanden Broele	Praktisch PPS in de lokale besturen 2006
Uitgeverij Vanden Broele	Planning financieel beheer en verzelfstandiging
Uitgeverij Vanden Broele	Lokale fiscaliteit - BTW
Die Keure	Het nieuw Gemeentedecreet
Vereniging van de Vlaamse Provincies	Operationalisering van het Provinciedecreet
Vlekho Business School	Fiscaal Rioolbeheer
Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten	Lokale besturen: meer samenwerking en verzelfstandiging?
Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten	Gemeentedecreet en kiesdecreet ontleed
Die Keure	Lokale en regionale belastingen
Postuniversitair Centrum K.U.Leuven Campus Kortrijk	De oprichting van een grensoverschrijdend Frans-Belgisch metropoolgebied

Introductieprogramma voor nieuw gekozen mandatarissen

Specifiek voor de lokale mandatarissen die gekozen worden bij de verkiezingen van 8 oktober 2006 heb ik mijn agentschap voor Binnenlands Bestuur een introductieprogramma laten ontwikkelen. Dit programma moet de nieuw gekozenen wegwijs maken in alle aspecten die samenhangen met een lokaal mandaat.

Voor de gemeenteraadsleden worden infosessies voorzien op 3 avonden. Dit wordt herhaald op 20 locaties verspreid over heel Vlaanderen. Voor de OCMW-raadsleden zijn er ook 3 infosessies voorzien, gespreid over 10 locaties.

Zowel voor de gemeenteraadsleden als voor de OCMW-raadsleden is een startersboek in de maak. Hierin komen alle aspecten waar het raadslid mee te maken krijgt in zijn bestuur aan bod. De oplage van het startersboek voor gemeenteraadsleden is 5.000, dat voor de OCMW-raadsleden is 3.000. Het boek wordt aan alle deelnemers aan de infosessies bezorgd.

Verder worden in de loop van 2007 ook infosessies voorzien voor uitvoerende mandatarissen, mandatarissen uit de Vlaamse Randgemeenten en lokale bestuurders in gemeentelijke samenwerkingsverbanden.

3.8.3. Individuele begeleiding

De lokale en provinciale besturen kunnen ook terecht bij het agentschap voor Binnenlands Bestuur met concrete vragen naar aanleiding van individuele dossiers of beleidsvragen over de toepasselijke regelgeving of over beleidsstandpunten. Op de webstek van het agentschap voor Binnenlands Bestuur is bij de rubriek wie is wie een trefwoordenlijst opgenomen. Hierin zijn alle taken van het agentschap opgenomen, alsook de personen die zich met een welbepaalde taak bezig houden.

Vragen over concrete dossiers worden in eerste lijn behandeld door de desbetreffende provinciale afdeling van het agentschap. Voor meer algemene vragen over het beleid inzake Binnenlands Bestuur, kan men terecht bij de centrale afdelingen te Brussel.

Het agentschap voor Binnenlands Bestuur ontvangt veel adviesvragen van de besturen.

3.9. Van administratie Binnenlandse Aangelegenheden naar agentschap voor Binnenlands Bestuur

3.9.1. Oprichting van het agentschap voor Binnenlands Bestuur

De operatie Beter Bestuurlijk Beleid (BBB) heeft vanaf 1 januari 2006 geleid tot de omvorming van de administratie Binnenlandse Aangelegenheden tot het agentschap voor Binnenlands Bestuur. Het is een intern verzelfstandigd agentschap binnen het beleidsdomein Bestuurszaken. Het beleidsdomein omvat daarnaast nog het departement, het agentschap voor Overheidspersoneel, het agentschap voor Facilitair Management, en Jobpunt Vlaanderen.

De inbedding van het agentschap voor Binnenlands Bestuur in het beleidsdomein Bestuurszaken – waar onder andere de bestuurlijke organisatie van de Vlaamse overheid in ondergebracht is - biedt de gelegenheid om de samenwerking tussen Vlaanderen en de lokale besturen en provincies te vergroten en ze beter in te passen in de Vlaamse bestuurlijke organisatie.

Opdrachten van het agentschap voor Binnenlands Bestuur

Het agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft als missie te zorgen voor een kwaliteitsvol Vlaams bestuurlijk beleid, waarin bestuurskrachtige lokale en provinciale overheden op een efficiënte en democratische wijze hun taken kunnen vervullen voor de bevolking.

Het agentschap voor Binnenlands Bestuur zorgt voor de goede uitvoering van volgende opdrachten:

- de voorbereiding van de bestuurlijke regelgeving betreffende de lokale en de provinciale besturen (Gemeentedecreet, Provinciedecreet, bestuurlijke organisatie van de OCMW, intergemeentelijke samenwerking), met inbegrip van het aanbieden van ondersteuning aan die besturen in dat verband
- de verdeling en het beheer van de fondsen: Gemeentefonds, Provinciefonds, Stedenfonds
- de organisatie van de verkiezingen voor de gemeente- en provincieraden en de betrokkenheid van de Vlaamse overheid bij de verkiezingen van het Vlaams Parlement
- de voorbereiding van het administratief toezicht op de lokale en provinciale besturen, voorafgaand aan de beslissingsbevoegdheid van de minister en de gouverneur als commissarissen van de Vlaamse Regering
- het Stedenbeleid
- de begraafplaatsen en de lijkbezorging
- de erediensinstellingen
- de Inburgering
- de ondersteuning van de gouverneurs bij de uitoefening van hun bestuurskundige opdrachten ten behoeve van de Vlaamse Regering
- de ontwikkeling van een kenniscentrum betreffende de lokale en provinciale besturen

Als we dit vergelijken met de opdrachten van de vroegere administratie Binnenlandse Aangelegenheden springen enkele belangrijke wijzigingen in het oog. Nieuwe taken voor het agentschap zijn: het Inburgeringsbeleid, de bestuurlijke regelgeving met betrekking tot de OCMW en de subsidiëring van niet-monumentale kerken en de huizen van de vrijzinnigen.

Opstellen van een beheersovereenkomst

In de loop van het volgende werkjaar zullen de voorbereidingen voor het opstellen van een beheersovereenkomst tussen mezelf en het agentschap voor Binnenlands Bestuur worden opgestart. Die beheersovereenkomst legt de bijzondere regels en voorwaarden vast waaronder het agentschap zijn opdracht moet uitvoeren. Ze regelt de wederzijdse verantwoordelijkheden en verwachtingen binnen de geformuleerde doelstellingen.

De overeenkomst is een stuur- en bewakingsinstrument binnen de volledige beleids- en beheerscyclus en de financiële cyclus, en is in het bijzonder gericht op de doelmatige uitvoering of dienstverlening, de voortgangsbewaking en de evaluatie van het beleid.

De beheersovereenkomst bevat minimaal informatie over:

- de wijze van taakvervulling
- de meetbare doelstellingen
- de middelen
- de informatie en de planning:
 - o een jaarlijks ondernemingsplan,
 - o een operationeel plan op middellange en lange termijn
- de rapportering:
 - o afspraken over informatiestromen
 - o een jaarlijks uitvoeringsrapport
 - o een eindrapport bij de afloop van een beheersovereenkomst
- de sanctiemaatregelen

De eerste beheersovereenkomst zal van start gaan op 1 januari 2008.

Herbekijken interne organisatie van het agentschap voor Binnenlands Bestuur

De opstart van het agentschap voor Binnenlands Bestuur vormde de aanleiding om de interne organisatiestructuur onder de loop te nemen. Sinds de Lambermontakkoorden die onder meer leidden tot de overdracht naar de gewesten van de organieke regelgeving inzake de lokale en de provinciale besturen, de gemeente- en provincieraadsverkiezingen, de eredienstbesturen en de begraafplaatsen en de lijkbezorging was het takenpakket reeds grondig uitgebreid, zonder dat de structuur daaraan werd aangepast. Met BBB zijn er nog nieuwe opdrachten bijgekomen.

Al deze nieuwe opdrachten moesten een plaats krijgen in het agentschap. Dit leidde tot een grondige evaluatie van de interne structuur. Uitgangspunten voor de herstructurering waren:

- herkenbaarheid naar de buitenwereld: deze moet weten bij welke afdeling men terecht kan voor een welbepaalde materie
- interne capaciteit zo goed mogelijk aanwenden: inhoudelijk gelijksoortige materies worden samengebracht voor de verschillende lokale en provinciale besturen. Dit leidt ook tot een betere inhoudelijke beleidsafstemming. Bijvoorbeeld financiën van alle lokale en provinciale besturen, onteigeningen, eretekens, tucht, worden voor alle besturen telkens in één afdeling ingepast.

Dit heeft geleid tot volgende organisatiestructuur.

Het agentschap voor Binnenlands Bestuur zal bestaan uit 4 centrale afdelingen, gevestigd in Brussel:

- Beleid Binnenland, Stedenbeleid en Inburgering
- Lokale en provinciale besturen – regelgeving en werking
- Lokale en provinciale besturen – financiën en personeel
- Organisatie en beheer van het agentschap

Daarnaast zijn er 5 provinciale afdelingen, elk gevestigd in de provinciehoofdstad:

- Binnenlands Bestuur Antwerpen
- Binnenlands Bestuur Limburg
- Binnenlands Bestuur Oost-Vlaanderen
- Binnenlands Bestuur Vlaams-Brabant
- Binnenlands Bestuur West-Vlaanderen

Het voorstel van organisatiestructuur zal in de loop van de volgende maanden geïmplementeerd worden.

3.9.2. De Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur omvormen tot een onafhankelijke strategische adviesraad

Het project Beter Bestuurlijk Beleid omvatte ook de oprichting van een strategische adviesraad voor elk van de 13 beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. Deze adviesraden krijgen rechtspersoonlijkheid.

De huidige Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur wordt zodoende omgevormd tot een strategische adviesraad voor het gehele beleidsdomein Bestuurszaken. Hij zal advies kunnen verlenen over de verschillende aspecten van de bestuurlijke organisatie van de Vlaamse, de provinciale en de lokale overheid. Daarmee wordt een sterkere integratie en afstemming in de adviesverlening aan de Vlaamse Regering betracht. De adviezen kunnen immers betrekking hebben op de verschillende aspecten van de Vlaamse bestuurlijke organisatie: de personeels- en organisatieontwikkeling, ICT, facilitaire dienstverlening en vastgoedbeheer, Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid en Inburgeringsbeleid. De Raad kan zodoende bijdragen tot het vormen van een samenhangende beleidsvisie over de grenzen van de verschillende overheden heen.

De Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur heeft in 2006 volgende adviezen uitgebracht of voorbereid:

- ontwerp van besluit tot vaststelling van de wijze van lijkbezorging en de bestemming van de as en de rituelen van de levensbeschouwing voor de uitvaartplechtigheid, die kunnen worden opgenomen in de laatste wilsbeschikking die aan de ambtenaar van de burgerlijke stand kan worden bezorgd
- ontwerpen van decreet tot wijziging van het Gemeente- en Provinciedecreet
- ontwerp van decreet tot wijziging van de OCMW-wet
- deontologie en politiek
- voorstel van decreet tot wijziging van de gemeente- en provinciekieswet

4. MOTIES EN RESOLUTIES VLAAMS PARLEMENT

Resolutie betreffende de schrijfwijze van namen van de Vlaamse gemeenten, aangenomen op 17 mei 2006 – VR/2006/0206/MED07

Ik bereid een ontwerpbesluit voor, dat ik zal voorleggen aan de Vlaamse Regering, om deze resolutie uit te voeren.

Motie tot besluit van de op 4 oktober 2005 door de heer Carl De Caluwé in de commissie gehouden interpellatie tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, over de rol van de overheden in de kabelinfrastructuur

De problematiek van een eventuele decretale verankering van de universele dienstverlening met betrekking tot de kabelinfrastructuur behoort tot de bevoegdheid van de minister van Media. In dat verband kan verwezen worden naar het decreet van 16 december 2005 tot oprichting van de “Vlaamse Regulator voor de Media” op initiatief van minister Bourgeois. De nieuwe Vlaamse Regulator voor de Media neemt de taken over van het Vlaams Commissariaat voor de Media (VCM), de Vlaamse Kijk- en Luisterraad en de Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie.

De bevoegdheden van de minister voor Binnenlands Bestuur inzake de kabelinfrastructuur en de vrijwaring van de belangen van de consument, zijn beperkt tot het administratief toezicht op de beslissingen van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Dat toezicht richt zich op de naleving van wetten, decreten, statuten en de principes van behoorlijk bestuur.

Met redenen omklede motie over de beleidsnota Binnenlands Bestuur 2004-2009 – Stuk 87 (2004-2005) Nr. 4

De volgende organieke regelgevingen werden uitgevaardigd:

1. Het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, gewijzigd bij decreet van 2 juni 2006.
2. Het Provinciedecreet van 9 december 2005, gewijzigd bij decreet van 2 juni 2006.
3. Het decreet van 7 juli 2006 tot wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.
4. Het decreet van 10 februari 2006 houdende wijziging van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen, de wet tot organisatie van de geautomatiseerde stemming van 11 april 1994 en het decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement.
Bij decreet van 7 juli 2006 werden enkele anomalieën weggewerkt.
5. Het decreet houdende wijziging van de Gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, de wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen en het decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen.

Wat de uitvoering betreft van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten heeft de Vlaamse Regering op 30 september 2005 een besluit genomen tot vaststelling van de criteria waaraan de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen moeten voldoen om voor erkenning in aanmerking te komen. Met mijn omzendbrief van 10 maart 2006 heb ik toelichting gegeven de toepassing van dat besluit. Het besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 bevat het algemeen reglement op de boekhouding van de besturen van de erkende erediensten en van de centrale besturen van de erkende erediensten.

De evaluatie van het decreet van 6 juli 2001 op de intergemeentelijke samenwerking is opgestart.

Er werden voorbereidende initiatieven genomen om te komen tot een fiscaal pact: universitair onderzoeksproject; overleg met vertegenwoordigers van de lokale besturen en het bedrijfsleven. In de

Vlaamse meerjarenbegroting zijn reeds extra middelen voorzien om de lokale besturen te compenseren voor een minderontvangst ingevolge lastenverlaging. De lokale besturen hebben een maximale zekerheid over hun aandeel in de overheidsfondsen: het Gemeentefonds en het Stedenfonds stijgen vanaf 2005 jaarlijks met een vast percentage van 3,5%; het Provinciefonds stijgt vanaf 2007 met een vast percentage van 3,5%.

De Vlaamse Regering besteedt bijzondere aandacht aan de gevolgen van haar beslissingen voor de lokale besturen: elke nota aan de Vlaamse Regering moet verplicht de weerslag van de voorgestelde beslissing op de lokale besturen vermelden. Daarnaast heeft het agentschap voor Binnenlands Bestuur regelmatig overleg met de lokale besturen.

Met mijn omzendbrief van 8 juli 2005 gaf ik toelichting over het taalgebruik in de gemeente- en OCMW-besturen, in de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en de representatieve organen of besturen van de erkende erediensten en over de interpretatie en gevolgen van de arresten van de Raad van State van 23 december 2004 over de omzendbrieven van mijn ambtsvoorgangers L. Peeters en L. Martens van respectievelijk 16 december 1997 en 9 februari 1998. Ik zie er nauwgezet op toe dat de taalwetgeving in bestuurszaken correct nageleefd wordt in de facilititeitengemeenten. In mijn 4 omzendbrieven van 26 juli 2006 met onderrichtingen aan de voorzitters van de bureaus bij de verkiezingen van 8 oktober 2006 heb ik er de aandacht op gevestigd dat de taalwetgeving in bestuurszaken onverkort van toepassing is op de verkiezingsverrichtingen.

5. SAMENVATTING

Overzicht maatregelen gepland in 2006-2007

Een nieuwe start voor het democratisch lokaal bestuur na de verkiezingen van 8 oktober 2006

- verdere uitwerking en praktische organisatie van het introductieprogramma voor de nieuw gekozen lokale mandatarissen
- databank nieuw gekozen mandatarissen aanleggen

Een moderne regelgeving voor de organisatie en werking van de lokale besturen en de provincies tot stand brengen

- verdere uitvoering geven aan het Gemeentedecreet
- verdere uitvoering geven aan het Provinciedecreet
- evaluatie van het decreet op de intergemeentelijke samenwerking
- OCMW-decreet uitvoeren en verder aanvullen
- nodige uitvoeringsbesluiten voorzien voor het decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging
- uitvoering van het decreet op de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten verder zetten

Een goed financieel draagvlak creëren voor het lokaal bestuur

- ontwikkelen van nieuwe financiële beleidsinstrumenten in gemeenten, OCMW en provincies en begeleiden van de invoering ervan
- coaching en ondersteuning van het agentschap voor Binnenlands Bestuur inzake de problematiek van de lokale fiscaliteit
- opstart van het overleg over een lokaal fiscaal pact met vertegenwoordigers van gemeenten en provincies
- onderzoek naar het ontwikkelen van een eigen Vlaamse regeling inzake de vestiging, invordering en geschillenbeslechting van gemeente- en provinciebelastingen

Zorgen voor een sterk politiek en administratief management

- nodige uitvoeringsbesluiten maken om te komen tot een nieuw statuut voor de gemeentelijke en provinciale mandatarissen
- nodige uitvoeringsbesluiten opmaken, zodat er ruimte is voor autonomie en flexibiliteit bij de uitbouw van het lokale personeelsbeleid
- agentschap voor Binnenlands Bestuur voorziet in begeleiding bij de implementatie van het uitvoeringsbesluit inzake de rechtspositieregeling

Ontwikkelen van een beleid gericht op de bestuurskracht van kleinere gemeenten

- opmaken besluit inzake de schrijfwijze van de namen van gemeenten en deelgemeenten in Vlaanderen

Stroomlijnen van regelgeving en procedure – planlastreductie

- binnen mijn eigen bevoegdheden nagaan welke planlastreductie mogelijk is
- opstarten overleg met alle leden van de Vlaamse Regering om na te gaan welke acties ondernomen kunnen worden om de lokale planlasten te reduceren
- voorbereiding van een kaderdecreet, dat moet leiden tot de uniformisering van de verschillende planningsverplichtingen

Marino KEULEN

Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering
